

Rodna gruda

PRINTED IN YUGOSLAVIA

Vsebine:

Izboljšani obrati, nove tovarne,
novi rudniki

Ina Slokan:

Domovina je izgubila velikega
umetnika

Smrt zaslužnega sindikalnega
delavca

Od pisatelja do nogometaša

Mladina v Buenos Airesu ni pozabila
rojstne domovine

Jakob Cuznar, Kalifornija:

Nekaj novic iz Kalifornije

Lazar Faustín, Buenos Aires:

Kjer zibka je moja tekla
(pesem)

Math Pogorelec, Duluth, Minn.:

Pozdrav ameriškega pionirja

»Rodni grudi«

Anton Valentinčič,

Transfer, Pa.:

Kako živimo v Transferu v
Pennsylvaniji

Narodna: Bom pismo pisala

Iz Merlebacha in okolice

Dve proslavi obletnic izseljenškega
naprednega tiska

Mirko G. Kuhel, Cleveland:

Ob 50-letnici društva »V boj«
(pesem)

Vera Valenci:

Sem se oženil, se kesam ...

Po domači deželi

Cv. A. K.:

Kulturno življenje argentinskih
Slovencev v l. 1956

Knjige za izseljence in o izseljencih

Domovina na tujih tleh

Pero izseljencev

Mladi rod

Ciril Kosmač:

Sreča (povest)

Za dobro voljo

Naslovna slika

Maksim Gaspari: Ples pred hišo

*V tej številki je priložena barvna
umetniška priloga, reprodukcija
slike Riharda Jakopiča: Gorenjska
pokrajina*

Oljudno
vas vabimo,
da ob obisku domovine
obiščete
staro znano
gostinsko podjetje

»STARI TIŠLER«

v Ljubljani, Kolodvorska 24

ki vam nudi

prvovrstno hrano

in odlična pristna vina

STEVE F. PIRNAT Co. diplomirani javni notar

6516 St. Clair Ave

CLEVELAND 3, Ohio, USA. HE 1-3500

preskrbi vse uradne listine za Ameriko in evropske države; pošilja denarna nakazila v vse evropske države in v Jugoslavijo preko Narodne banke v Ljubljani; pošilja darilne pakete s hrano in blagom v Jugoslavijo in druge države; prodaja vozne karte za ladje in avione ter uredi vse potrebno za udobno potovanje

Vsakdo, ki se je obrnil na ta urad, je bil zadovoljen s točno postrežbo

Rodna gruda, glasilo Slovenske izseljenske matice v Ljubljani. — Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tomo Brejc — Izhaja dvanajstkrat na leto. — Poština plačana v gotovini. — Naročnina: ZDA letno 3 dolarje, — Francija letno 600 frankov, — Belgija letno 90 frankov, — Holandija letno 7 guld, — Nemčija letno 8 DM, — Italija letno 1000 lir, — Avstrija letno 40 šilingov, — Anglija letno 1 funt, — Avstralija letno 1 avstralski funt, — Argentina letno 30 pezov, — Jugoslavija letno 750 dinarjev. — Uredništvo in uprava: Slovenska izseljenska matica, Ljubljana, Cankarjeva cesta 5/I. — Rokopisov ne vračamo.

RIHARD JAKOPIČ: GORENJSKA POKRAJINA

Rodna

gruda

ST. 2

FEBRUAR 1957

LETO IV.

IZBOLJŠANI OBRATI, NOVE TOVARNE, NOVI RUDNIKI

Izboljšani obrati v tovarnah, nove tovarne, električne centrale, rudniki, ki jih ima Jugoslavija leto za letom več, dajejo kruha vedno večjemu številu delavcev in strokovnjakov, obenem pa je na domačem tržišču vedno več izdelkov, izmed katerih je bilo treba prej mnoge uvažati iz tujih dežel. Tudi v preteklem letu je bilo na tem področju mnogo storjenega. V številnih tovarnah so izboljšali delovni postopek, izboljšali posamezne obrate ali jim priključili nove. Lepo je tudi število novih tovarn, novih električnih central, rudnikov itd.

Pridobivanje nafte je bilo pred vojno v Jugoslaviji neznatno. Industrija nafte se je razvila šele po vojni. Danes proizvajamo v Jugoslaviji letno nad 16 kg nafte na prebivalca. Ob koncu preteklega leta so v Banatu načeli nova nahajališča nafte, katerih zmogljivost znaša zdaj, ko šele delno obratujejo, že 20.000 ton letno. Zelo se je povečala tudi zmogljivost domačih rafinerij nafte. Pred vojno so dale le 97.000 ton na leto, lani pa že 750.000 ton.

Od 31 hidrocentral, ki smo jih začeli graditi po vojni, jih obratuje zdaj že 30. V zadnjem desetletju se je dvignila moč jugoslovanskih elektrarn od 529 na 1575 MW, ali za 2,6-krat. Lani je začel obratovati prvi agregat hidrocentrale v Vuhredu, tretji agregat hidrocentrale v Jajcu in dva agregata hidrocentrale Miljacka. Poleg teh je Jugoslavija dobila lani tudi tri nove termoelektrarne, in sicer termoelektrarno Šoštanj z zmogljivostjo 60 MW, termoelektrarno Kakanj z zmogljivostjo 64 MW in termoelektrarno Kolubara z zmogljivostjo 60 MW. Termoelektrarno v Trbovljah so povečali in s tem pridobili novih 30 MW.

Tudi jugoslovanske železarne so dobile lani mnoge nove obrate, kar je njihovo zmogljivost znatno povečalo in izboljšalo. Tako je v železarni Zenica, ki je največje podjetje črne metalurgije, lani začela obratovati nova valjarna za izdelavo okovov za železniške vagone, nova žična valjarna in tretja nagibna peč. V to železarno so bila vložena izredno velika sredstva. Dobila je novo koksarno, dve novi visoki peči,

nov energetski obrat ter aglomeracijo. Letos pa bo dobila še tretjo visoko peč in bluming valjarno z zmogljivostjo 150.000 ton valjanih proizvodov letno. Zelo izboljšani so dalje obrati železarne Nikšič, ki je dobila dve novi peči ter valjarno pločevine in hladno valjarno.

V železarni Sisak so začeli lani obratovati predelovalnica za obdelavo surovih cevi, obrat za bitumeniziranje in pocinkovalnica, železarna na Jesenicah je dobila lani nov obrat za dekapirano pločevino, železarna v Storah pa novo aglomeracijo rude.

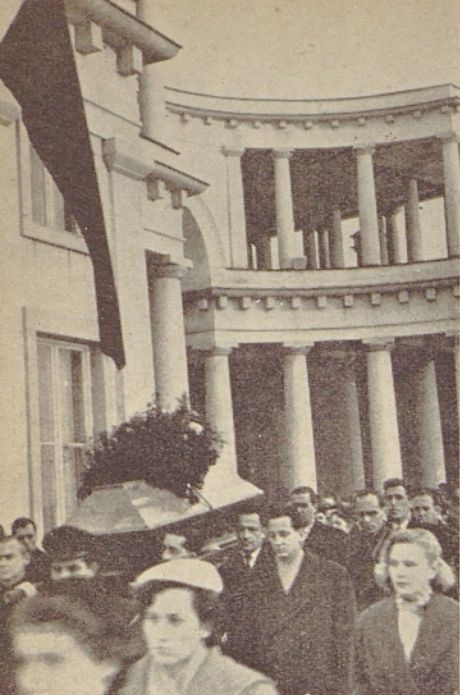
V povojni dobi so zelo napredovala tudi podjetja za proizvodnjo svinca in cinka, in sicer so bila obnovljena štiri podjetja, odprtih pa je bilo tudi devet novih rudnikov in pet flotacij. V Šabcu je lani začela obratovati elektroliza cinka z letno zmogljivostjo 6.000 ton. Tovarna »Zorka« v Šabcu je dobila nov obrat za proizvodnjo žveplene kisline z zmogljivostjo 50.000 ton letno. Dalje so v tej tovarni povečali proizvodnjo superfosfata. V Ražinah pri Splitu so končali z gradnjo valjarne lahkih kovin, v Borskem rudniku pa je začela obratovati nova flotacija. V Novem Popovcu so dobili novo cementarno, ki bo letno dala 180.000 ton cementsa. Izboljšane so bile tudi naprave v dveh drugih cementarnah.

V kombinatu »Makedonka« v Štipu je v preteklem letu začela obratovati nova tkalnica bombaža, ki bo izdelala na leto 19 milijonov površinskih metrov bombažnih tkanin. Dalje so v tej tovarni zgradili tudi tkalnico volne, ki bo dala na leto 3 milijone površinskih metrov volnene blaga.

V Titovem Velesu je začela lani obratovati velika tovarna za izdelavo svile. Tkalnica v tej tovarni bo izdelala na leto 1,8 milijona površinskih metrov svile, predilnica pa bo spredla letno 30 ton svile.

V Zagrebu so lani dobili veliko tovarno za izdelavo margarine ter moderno urejeno in opremljeno klavnico. Enaka klavnica je bila lani zgrajena tudi v Skoplju.

(Po inž. T. V. is)

R

DOMOVINA JE IZGUBILA VELIKEGA UMETNIKA

V prvih januarskih dneh je sredi bele Ljubljane v starodavnem Trnovem otrpnilo srce velikega umetnika-arhitekta Jožeta Plečnika, člana Slovenske akademije znanosti, častnega doktorja ljubljanske univerze in dunajske Tehniške visoke šole. Slovenskega arhitekta Jožeta Plečnika je poznal in cenil svet. Večini rojakov pa je njegovo ime morda neznano, in vendar ste se srečali z njim prav gotovo vsi ali vsaj večina, ki ste v zadnjih desetletjih obiskali rojstno domovino in se ustavili v Ljubljani. Kamorkoli ste prišli v naši novi, moderni Ljubljani, povsod ste se srečali z v lepoti prečiščeno, ustvarjalno umetnostjo tega velikega mojstra, ki je v svojem življenju predano ljubil troje: Umetnost, Lepoto in Domovino.

Jože Plečnik, sin preprostega ljubljanskega mizarja, se je rodil 23. januarja 1872. Ze kot otrok je rad risal in štirinajstleten je odšel v Gradec na obrtno šolo. Od tam ga je pot odvedla na Dunaj, takratno središče moderne arhitekture. Začetek ni bil lahek; najprej je risal načrte za opremo stanovanj. Nato pa se mu je nasmehnila sreča — zanj se je zavzel znani dunajski arhitekt Otto Wagner, ki mu je pomagal do študija na umetnostni akademiji. Tu se je izoblikovala njegova umetniška ustvarjalnost, čemur je dokaz več znanih del, predvsem ponosno pročelje palače Zacherl. Postal je profesor arhitekture. Toda politične razmere so ga z Dunaja kmalu pregnale v Prago, kjer je postal profesor za dekorativno arhitekturo na šoli za umetno obrt. Njegov umetniški genij je nenehno snoval. Višek njegovih stvaritev na Češkem je bila obnovitev zgodovinskega gradu Hradčany, ki mu jo je zaupal predsednik češkoslovaške republike T. Masaryk. Čas ga je izoblikoval v umetnika svetovnega slovesa, a on ni bil zadovoljen. Srce ga je klicalo v domovino.

Leta 1922 se je vrnil in postal v Ljubljani redni profesor tehniške fakultete na novi sloven-

ski univerzi. Vzgajal je mlade ljudi v ustvarjalni ljubezni do Umetnosti in Lepote. Ni bil le profesor, bil jim je mnogo več: bil jim je kakor oče. Obenem je nenehno ustvarjal. Kakor kipar-umetnik je preoblikoval podobo Ljubljane. In tako je Ljubljana med drugimi njegovimi deli dobila moderno tržnico, preurejen je bil starodavni ljubljanski grad, dobila je tromostovje, novo cerkev v Šiški, moderno tivolsko alejo, žale, ponosno palačo univerzitetne knjižnice in čudovito lepe Križanke, kjer je svitolasi umetnik zapisal nad arkade preroške besede: Vse je minljivo, le Tvoja dela bodo ostala!

Da, vse je minljivo. Tudi srce velikega mojstra, do zadnjega zvrhano ustvarjalne moči, se je moralo pokoriti neusmiljenemu zakonu minljivosti. Toda njegova dela so ostala — polna jih je Ljubljana, vsepovsod po domovini so razstlana kakor žlahtni cvetovi in polna so jih srca njegovih študentov — mladih slovenskih arhitektov, ki so svojega učitelja in prijatelja na ramenih ponesli z njegovih žal do groba na ljubljanskem pokopališču, kjer bo počival pod samotnim borom, kakor si je želel, v domači zemlji, ki jo je ljubil.

Domovina se globoko klanja spominu velikega umetnika!

Ina Slokan

Smrt
zaslužnega
sindikalnega
delavca

Na pragu novega leta je zadet od srčne kapi nenadoma unrl dolgoletni tajnik Zveze sindikatov Slovenije — Mavricij Borc. Pred vojno je bil vodilni član krščansko-socialistične organizacije slovenskih delavcev. Leta 1941 je med prvimi razumel, da je za rešitev domovine potrebna enotnost vsega ljudstva. Bil je na odgovornih položajih že v času narodnoosvobodilne vojne, po vojni pa so mu slovenski delavci zaupali odgovorno mesto tajnika Enotnih sindikatov Slovenije. Njihovo zaupanje je popolnoma upravičil. Bil je dober organizator, sposoben javni delavec, do kraja zvest svojemu domovini in stvari delovnega ljudstva. Vedno se je živo zanimal tudi za življenje naših bratov in sester v tujini.

Slava njegovemu spominu!

Sede (od leve) napovedovalka Stefka Vendramin, pisatelj prof. Anton Ingo-lič in članica Akad. pev-skega zbora »Tone Tomšič« Tatjana Borštnik. Stoje (od leve) urednik oddaje E. Petrin, vodja Kmečke god-be S. Tamše, tehničarka radia Ljubljana Ivica Struk-elj, tajnik Slov. izseljen-ske matice Albert Svagelj, član Slov. okteta B. Gro-šelj, napovedovalec B. Pe-tek, članica APZ D. Skuf-ca in nogometaš kluba »Ljubljana« V. Bencik

Od pisatelja do nogometaša

Tako pisane skupine menda že zlepa ni bilo pred mikrofonom ljubljanskega radija kot v letošnji novoletni oddaji za izseljence: od pisatelja do nogometaša! In vsa ta pisana družba je v hipu postala tako prijetna, kot tudi morda še mikoli v studijih ljubljanskega radija. Nemara nas je družila misel na naše rojake, morda spomini na lepe dni, ki smo jih v letu 1956 preživeli med njimi? Kdo ve, le to je res, da smo vsi, čeprav se prej nismo poznali, postali med seboj prijatelji.

Vsakomur je določil urednik oddaje čas, koliko lahko govori. To je bilo seveda nujno potrebno, če smo hoteli vse opraviti v 40 minutah, kolikor trajajo »izseljenci«. Toda vsakdo bi rad več — v eni ali dveh minutah res ni mogoče povedati vsega, kar bi človek rad. A ni šlo drugače. In tako so stopili pred mikrofoni

vsi, ki jih vidite na sliki in vsak po svoje obudili spomine na prelepe dni med rojaki na tujem. Vse to so tisti naši poslušalci na tujem, do katerih še seže glas ljubljanske »kukavice«, slišali in jim je verjetno ugajalo. O tem govore tudi številna pisma, ki smo jih dobili.

»Ne znam napisati zahvale za tako lepe trenutke, kot sem jih preživela pri poslušanju novoletne oddaje za izseljence. Tako lepo ste se vsi predstavili in nam tako ljubeznivo voščili. Tudi jaz želim vam vsem lepe uspehe v letošnjem letu,« piše rojakinja J. Š. iz Belgije.

Prav zaradi lepega uspeha oddaje smo v uredništvu izseljenske radiooddaje sklenili, da bomo za naše poslušalce še kdaj pripravili kaj podobnega. Saj je pravzaprav res lepo slišati dobrega prijatelja ali znanca — pa čeprav samo po radijskih valovih, kaj ne?

Mladina v Buenos Airesu ni pozabila rojstne domovine

Te dni smo prejeli iz Argentine pismo od rojakinje Melide Wande Černič, ki nas je zelo razveselilo, predvsem zato, ker piše, da tudi naša tamkajšnja mladina sodeluje v Slovenskem podpornem društvu v Buenos Airesu. Takole pravi med drugim:

»Znano vam je, kakšno krizo preživlja mladina v Južni Ameriki. Kar potaplja se v tem babilonskem mestu. Vendar pa nismo še vsi pozabili domovine naših staršev. Na pobudo mojega očeta je mladinski odsek pri našem društvu ustanovil svojo knjižnico, katero smo imenovali po prerano umrli učiteljici Milki Bajtovi. Seveda smo takoj na začetku naleteli na težkoče. Slovenskih knjig nam primanjkuje. Rojaki so nam darovali, kar so imeli. Prav tako je prispevalo naše predstavništvo. Tako smo spravili skupaj 100 knjig. Radi bi jih več, radi seveda še drugega materiala: mladinske igre, pesmarice in po-

dobno. Mi tukaj pogosto prirejamo čajanke, izlete, športne igre itd.; žal čisto v španskem jeziku. Mi pa bi radi prebirali slovenske knjige in časopise. Predvsem si želimo časnikov iz Primorske, ker smo oziroma so naši starejši po večini rojeni v Slovenskem Primorju.«

Na koncu nam v imenu tamkajšnje mladine želi mnogo sreče v novem letu ter veliko uspeha v delu z našimi rojaki po vsem svetu.

Tudi mi, draga tovarišica Melida, želimo tebi kakor vsem rojakom, posebno mladini v Buenos Airesu vso srečo in velik uspeh v vašem plemenitem rodoljubnem delu. Mi bomo s svoje strani naredili vse, kar je v naših močeh, da obogatimo vašo knjižnico. Veseli in ponosni bomo na to, da tudi v tistem »babilonskem mestu« mladi ljudje prebirajo slovensko besedo.

Slovenska izseljenska matica

Od leve: Pokojna rojakinja Adeline Fabian — Rev. M. Trunk — Rojakinja Sofija Velikonja

Jakob Cuznar,
Beverly Hills, Kalif.

NEKAJ NOVIC IZ KALIFORNIJE

Pošiljam vam slike treh rojakov, ki sem jih obiskal v preteklem letu. Žal je rojakinja Adeline Fabian, ki jo predstavlja prva slika, nekaj mesecev po mojem obisku umrla. Gotovo vas bo v stari domovini zanimalo, da je bila prava teta našega velikega pesnika Otona Župančiča. Dočakala je lepo starost — 95 let. Na drugi fotografiji vam predstavljam rojakinjo Sofijo Velikonja. Prav gotovo ne bo huda, če vam izdam, da nosi na svojih krepkih plečih že 8 križev in dve leti, kar pa ji nikakor ni videti, kajne? Gospa Velikonja je teta našega znanega, v Ameriki rojenega sina slovenske krvi Franceta Lovšeta, ki je bil že petkrat izvoljen za guvernerja države Ohio. To je poseben rekord v državi Ohio. Pri letošnjih volitvah pa je bil rojak Laushe izvoljen za zveznega senatorja države Ohio. Vsaka država, bodisi mala ali velika, ima le dva zastopnika v senatu zveznih držav. V kongres pa so izvoljeni zastopniki po številu prebivalcev. Rojak Laushe je bil izvoljen z veliko večino nad 100.000 glasov, kar je res izredno priznanje za našega rojaka.

Na tretji fotografiji pa vam predstavljam gospoda Trunka, nekdanjega župnika na Peravi pri Beljaku na Koroškem. G. Trunk krepko nosi osem križev in sedem let. Leta 1955 je bral svojo biserno mašo. Tudi g. Trunk je zelo popularna osebnost. Spisal je več knjig, med temi tudi znano knjigo »Amerika in Amerikanci«, ki je bila mnogim našim rojakom najboljši svetovalec na njihovi poti po Ameriki. G. Trunk se je predlanskim ponesrečil. Povožil ga je avtomobil in mu zlomil nogo. Ko sem ga obiskal, sem ga našel v sobi, stoječega ob mizi, podprtega z berglo, v desnici je pa držal, kakor vedno, svoje najljubše »orodje« — pero. Kljub njegovi sedeminosemdesetletni mladosti, kakor pravi sam, je še vedno neverjetno čil in delaven. Še vedno piše članke, ki so zelo zanimivi za naše liste.

Tako sem vam na kratko predstavil tri naše pionirje v sončni Kaliforniji. Obe rojakinji imata za seboj trdo življenje, polno težkih preizkušenj. Bili sta članici ponesrečene slovenske kolonije v Rajski dolini (Adden Valley) v Severni Kaliforniji. Podrobno sem o tem pisal v »Glasu naroda« julija 1956.

Zdaj pa še nekaj besed o meni. Kar dobro se počutim in sem že nad pol leta v službi pri nekdanjem znanem filmskem igralcu Haroldu Lloyd kot nočni čuvaj. Ta ima v bližini Los Angelesa 25 oralov posestva. Tu sta poleg mene zaposlena še dva druga Slovenca, in sicer kot vrtnarja. Tudi kuharica je v Ameriki rojena Slovenka.

Dne 13. decembra nas je pretresla žalostna novica. Zakonca Lavrič sta se vračala iz bližnje slovenske naselbine v Fontani proti domu v Los Angeles. Na poti se je primerila težka avtomobilska nesreča, pri kateri je bil Jože Lavrič ubit, žena Julka pa težko poškodovana in so ji zdravniki s težavo rešili življenje. Lavričeva sta bila člana Slovenske podporne bratske zveze. Pokojni sobrat Lavrič je bil star 73 let. Rojen je bil v prestolici naše lepe domovine, v beli Ljubljani. Njegov oče je bil železniški delavec. Imel je dva brata in tri sestre. Ni mi pa znano, koliko od teh jih zdaj še živi. Pokojni Lavrič zapušča ženo Julko in sina. Starejši sin pa je dal svoje mlado življenje za domovino Ameriko — padel je na bojnem polju v Franciji. Julka Lavričeva je doma iz Selške doline nad Škofjo Loko. 13. decembra, ko se je rojak Lavrič smrtno ponesrečil, je bilo v Los Angelesu sedem smrtnih avtomobilskih nesreč.

Toplo pozdravljam vso družino pri Slovenski izseljenski matici in vse rojake po svetu.

Lazar Faustin, Buenos Aires

Kjer zibka je moja tekla

*Kjer zibka je moja tekla
ob rasti mojih mladih dni,
le tam so vedno misli moje,
le tjakaj si srce želi.*

*Odkar živim v deželi tuji,
odkar mi dom je tuji svet,
krasnejšega ko domovino
nikdar ni videl moj pogled.*

Pozdrav ameriškega pionirja „Rodni grudi“

Poteklo je že 64 let, odkar sem moral v svet za kruhom kakor tisoči drugih Slovencev. Bilo je leta 1893, ko sem zapustil rojstno vas Platinino, kjer je bil tudi rojstni dom slovenskega pesnika Vilharja. Takrat sem tudi prvič videl Ljubljano in njen ponosni grad. Toda pot me je vedla dalje, daleč v tujino, ne da bi vedel, kaj me čaka.

Potem sem spet videl Ljubljano šele leta 1902, ko sem po letih obiskal svojo drago matico in mojo ljubo domovino. In sem šel spet nazaj in spet je bilo težko slovo od sorodnikov in domovine, saj sem se bal, da je to morda moj zadnji obisk. Pa ni bil. Leta 1908 sem v družbi pok. slovenskega misijonarja Josipa F. Buha spet obiskal Ljubljano in druge domače kraje. To je bilo takrat, ko je Ljubljana doživela žalosten dogodek, da je na ukaz ošabnega nemškega častnika oddelek 27. avstrijskega pešpolka streljal na množico nedolžnih ljudi in sta pri tem izgubila svoje življenje dva mlada Slovenca Lunder in Adamič. Žalostno je bilo takrat v Ljubljani in po celi Sloveniji. Mesto je bilo odeto v črno, z Buhom sva se udeležila tudi veličastnega pogreba obeh žrtev.

Zdaj je že daleč vse to. Samo medel spomin je ostal in upanje, da bom morda le še kdaj videl rojstno domovino, je splahnelo. Saj bom 14. januarja dopolnil že 89. leto in ležim v bolnišnici že štiri mesece. Noge so mi čisto oslabele in roke tudi, da ne morem več sam pisati. Ko tako ležim, prihajajo k meni spomini. O marsičem razmišljam, med drugim večkrat mislim tudi na svojo zgodovinsko zbirko, ki jo imam shranjeno na okrajnem sodišču tukaj v Duluthu. Če ne ozdravim in če se zanjo ne bo zavzela kakšna organizacija ali odgovorna oseba, bo zbirka izgubljena. K zaključku vam želim še boljše bodočnosti in vam pošiljam iskren rodoljubni pozdrav.

Op. uredništva: Zelo bi nas veselilo, če bi rojak Pogorelc v prihodnjem dopisu bolj podrobno navedel, kakšna je njegova zgodovinska zbirka. Toplo mu želimo skorajšnjega ozdravljenja.

Anton Valentinčič, Transfer, Pa.

Kako živimo v Transferu v Pennsylvaniji

Ko sem bil lani na obisku v domovini, sem vam obljubil, da se po vrnitvi kaj oglasim in vam pošljem nekaj novic. Zdaj svojo obljubo izpolnujem. Najprej pa moram lepo pozdraviti vse sorodnike, znance in prijatelje, s katerimi smo se tako lepo imeli v času mojega kratkega obiska v starem kraju in od katerih je bilo slovo tako težko. Predolgo bi bilo pisanje, če bi vse našteval, zato na kratko: Vsem moj srčni pozdrav in lepa zahvala za vse.

Proti Parizu sem se vozil kar udobno sam v kupeju. Seveda me je to pri Putniku stalo nekaj jurčkov, da sem imel spalni voz. V Parizu

Dr. Frelh: Zimsko cvetje

smo imeli nekaj sitnosti in smole z našimi kovčki, ki so bili preveč natlačeni z igračami in drugimi spominčki. Bili so pretežki za potovanje z avionom. Moj kovček je bil 4 kg pretežak in sem zato moral plačati 16 dolarjev pristojbine. Še bolj pa so oskubili moje sopotnice, da so se mi kar v srce smilile. Mrs. Mary Lorenz iz La Sale je plačala 137 dolarjev, mrs. Fabec iz Pittsburgha pa 82 dolarjev, mrs. Nemetz iz Oglebsy, Ill. 26 dolarjev. Naj bo to opomin za tiste rojake, ki bodo kdaj potovali z letalom. Kovčki ne smejo biti težji od 20 kg ali 44 funtov. V Parizu nas je pričakal nemški zastopnik pri vlaku in nas spremil na letališče. Za to spremstvo je zaračunal po 12 dolarjev od osebe. Trdil je, da je to taksa. Mi pa smo ga pogruntali, da je ta taksa šla v njegov žep. To je res oderuško. Na carinah v Jugoslaviji, v Parizu, New Yorku nam ni bilo treba nič odpirati kovčkov. Povsod so bili zelo vljudni. Iz Ljubljane sem odpotoval 28. avgusta, čez tri dni pa sem bil že doma v Ameriki. Svidenje je bilo kajpada bolj žalostno kakor veselo, saj mi je med tem umrl sin France, ki je podlegel težki operaciji.

11. novembra, po društveni seji podružnice 262 SNPJ so nam člani napravili party — sprejemni dan — v čast naše srečne vrnitve z obiska stare domovine. Slovesnost je bila prirejena za mr. in mrs. Matijo in Frances Gorenc in za mene. Miza je bila bogato obložena in tudi dobre volje in lepih domačih pesmi ni manjkalo. Na tem mestu se v imenu nas treh najlepše zahvaljujem prirediteljem tega večera!

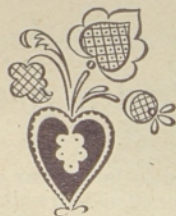
Dne 18. novembra lani sta praznovala 50-letnico srečnega zakonskega življenja mr. in mrs. Joseph in Mary Garm. Prireditev je bila v našem Slovenskem domu v Sharonu. Slavljencema so poleg njunih dveh sinov in štirih hčera čestitali še številni drugi sorodniki in prijatelji. Joseph Garm je doma iz vasi Gradišče v fari Zelimlje, njegova soproga pa iz vasi Raplevo pri Strugah. Kot dekle se je pisala Franclova. Z rojakom Josephom Garmom sva nekoč skupaj agitirala za ustanovitev naših društev in Slovenskega doma, kar vse zdaj imamo.

12. novembra lani nas je zapustila Frances Cvelbar, stara 64 let. Bila je vdova po pok. Luisu Cvelbarju, ki je umrl 20. julija 1955. Oba sta bila krepka Dolenjca in zavedna člana naših društev SNPJ. Ob koncu želim vsem Slovincem in čitateljem naših časopisov tu in onstran oceana srečno in zdravo novo leto.

M. Gaspari: Pismo

Bom pismo pisala

Narodna

*Bom pismo pisala s svojo krovjo,
ga fantu poslala čez dol in goro:
»Tri leta te čakam, te ljubim zvesto,
in solze pretakam, zdihujem bridko.*

*Podnevi, ponoči te v mislih imam
in težko te čakam, da vrneš se k nam.
Oj, hitro se vrni, preljubi fant moj,
da dnevi mi črni prenehajo koj!«*

Iz Merlebacha in okolice

Naj vam na kratko opišem naše življenje in delo v preteklem letu. Imeli smo precej ljubih obiskov iz domovine. Obiskal nas je pevski oktet iz Ljubljane, ki je priredil za nas dva lepa koncerta in sicer v Merlebachu in Freyminu. Zanimiv je bil tudi obisk nogometašev Železničarja iz Ljubljane, ki so z lepo igro dosegli zmago nad francoskimi nogometaši v Merlebachu. Imeli smo še številne druge obiske iz domovine. Obiskali so nas razni časnikarji, pisatelji, ki so se podrobno zanimali za naše življenje tukaj, seveda pa so tudi lani prišli k nam na obisk številni sorodniki iz domovine. Naša izseljenska društva so bila zelo delavna. Nastopala so pri raznih prireditvah tukajšnjih francoskih rudarskih društev, sodelovala pri slavnostih in seveda — spremljala na zadnji poti tudi naše rojake, ki so se od nas za vedno poslovili. Jugoslovanski praznik 29. november smo izseljenci iz Merlebacha, Freymina in okolice praznovali v dvorani Witkowski v Freyminu. Udeležba je bila zelo lepa, rojaki so prišli tudi iz oddaljenih kolonij. V lepo okrašeni dvorani so visele jugoslovanska in francoska zastava in zastave naših izseljenskih dru-

štev, ki so obkrožale sliki maršala Tita in predsednika francoske republike. Na proslavi so nastopili pevski zbori društev »Slavček« in »Sava«. O pomenu tega praznika nam je lepo spregovoril generalni konzul Milič. S proslave smo poslali brzojavne pozdrave in čestitke predsedniku Jugoslavije maršalu Titu.

Tako sem vam na kratko opisal naše življenje in delo v preteklem letu. Seveda je med nami že zdaj veliko zanimanja za obisk domovine v poletnih mesecih. Topli so spomini tistih, ki so lani obiskali domovino in najraje bi skoraj vsi prišli na obisk še v tekočem letu. Grenko pa nam je pri srcu ob spominu na vse tiste naše drage, ki so nas lani zapustili. Vedno več jih je, ki tiho odhajajo od nas, da se ne bodo nikoli več vrnili. Za njimi ostaja praznina, ki jo pač ne bomo izpolnili. To so člani naših društev, njihova živa kri, ki počasi, a nezadržno odteka iz odprtih žil našega kulturnega življenja. Da, vedno manj nas je, zato pa moramo tisti, ki smo ostali, tem bolj trdo poprijeti, da naša slovenska beseda in pesem tu na tujih tleh čim dalj ostane živa.

Grčar Alojz

DVE PROSLAVI OBLETNIC IZSELJENSKEGA NAPREDNEGA TISKA

24. novembra 1956 je bila v Hrvatskem narodnem domu v Torontu, Ont. proslava 25-letnice ustanovitve prvega jugoslovanskega naprednega in demokratičnega časnika v Kanadi »Borbe«. »Borbo« je ustanovil rojak Tomo Čačić, ki živi zdaj kot povratnik v domovini. Ta list in njegovi nasledniki »Slobodna misao«, »Pravda«, slovenska »Edinost« in današnje »Jedinstvo« so imeli važno vlogo v utrjevanju napredne misli med jugoslovanskimi izseljenci v Kanadi. Povezovali so izseljence, ki živijo na tisoče kilometrov vsak sebi, ter tudi skrbeli za ohranitev narodne zavesti med našimi izseljenci in za vzbujanje bratstva in enotnosti med priseljenci Hrvati, Slovenci, Srbi in Makedonci. Proslave se je udeležilo okrog 300 oseb. V imenu naprednih Slovencev je pozdravil navzoče J. Serjak, bivši urednik slovenske »Edinosti«, glavni urednik pa je bil Stjepan Miošić, urednik sedanjega jugoslovanskega dvotednika »Jedinstvo«. Podal je zgodovinski pregled naprednega in delavskega tiska v Kanadi v zadnjih 25 letih. Pozdravov je bilo še več. Navzoči so poslali tudi pozdravno brzojavko ustanovitelju »Borbe« Tomi Čačiću. Med proslavo je igral mladinski zbor »Sloboda« pod vodstvom Johna Saftića. Imeli so tudi skupno slavnostno večerjo, ki so jo pripravile jugoslovanske rojakinje. — V decembru 1956 so pa tudi naši izseljenci v Avstraliji in v Novi Zelandiji proslavljali 20-letnico obstoja svojega demokratičnega časnika »Napredak«. Tudi ta list je mnogo pripomogel k narodni zavesti jugoslovanskih izseljencev na petem kontinentu in k povezavi izseljencev med seboj ter z domovino. Kakor sta »Edinost« in »Jedinstvo« v Kanadi med narodnoosvobodilno vojno zvesto sodelovala ob strani Zveze kanadskih Slovencev in Saveza Kanadskih Jugoslovancev, tako je tudi »Napredak« mnogo pripomogel k organiziranju pomoči za narodnoosvobodilno vojsko in za staro domovino. »Jedinstvo« iz Toronta in avstralski »Napredak« sta po letu 1948 zapadla zablodi, ki jo je med nekatere naše izseljence prinesla resolucija kominforma, toda v letu 1955 sta oba lista spet našla svoje mesto in nadaljujeta pot, po kateri sta hodila pred temi dogodki in ki je v korist tako domovini kakor tudi izseljenim rojakom.

Mirko G. Kuhel, Cleveland

Ob 50-letnici društva »V BOJ«

*Še preden je napočil beli dan,
ko zarja jutranja je razsvetlila
obzorje in pokukala v naš stan,
zavest rojakom se je prebudila.*

*Potrkali od hiše so do hiše,
nabrali prostovoljcev so nebroj,
vprašali niso, kdo kako se piše,
velja le geslo: »Z nami vsi na boj!«*

*Ta borba za žioljenje ali smrt,
gre za pomoč, ki nudi jo ljubezen,
ko delavec je nezaščiten strt
in kruh zahrbtno krade tat — bolezen.*

*Ta boj gre za žioljenje ali smrt,
za kruh in ne za tujčeve drobtine,
za luč, ki naj razžene črno noč,
zaostalosti populi korenine.*

*Ta boj se nadaljuje pol sto let —
začetnike že črna zemlja krije —
na mamice — nekdanji cvet deklet —
zdaj venec vel — jesensko sonce sije.*

*Naš posel se bo še nadaljeval,
ker mladež bo skrbela za obstoj,
da bo Jednotin duh še vladal
med sestrami in brati društva »V boj«.*

*Zatorej naj v pozdrav grmi naš glas,
naj slavljencu na čast bo pesem peta:
Naj »V boj« še dolgo vodi nas!
Naj bo zaščitnik naš še mnoga leta!*

Clani in članice društva V boj št. 53 SNPJ. Slika je bila posneta na društveni seji oktobra lani. V prvi vrsti so: Anton Sadar, podpredsednik, John Sore, predsednik, Joseph F. Durn, tajnik

Sem se oženil, se kesam...

Pri Mejačevih je veselo. Zlato poroko slavijo. Vsi so zbrani okrog tople kmečke peči: oča Tine, mati Manca, sinovi, hčere, Tinetov brat in sosedje. Po cvrtju, dimu in pijači diši. Mati Manca se zadovoljno smehlja, oča Tine pa kar pridno po kozarcu sega. In kaj bi ne, ko mu sosedje kar naprej nazdravljajo. Prav po fantovsko jo zategne, prijateljji pa z njim: »Sem se oženil, se kesam, za ta preljubi ledig stan...«

»A je res, Tine,« se plaho oglasi mati Manca.

»I, kaj bi tisto, saj veš,« odgovori Tine. »Včasih je bilo drugače. Ja, ja, včasih. Se spominjaš pred petdesetimi leti?«

»Povej, Tine, povej, kako je bilo,« silijo vanj prijateljji.

»Da bi povedal? I nu, pa naj bo, če vas zanima. Prej pa še tole cigaro prižgem, ki mi jo je John iz Amerike poslal,« pravi Tine, se pretegne in se nasloni na peč. V majhnih modrih očeh mu nekaj zasveti in sivi brki mu zatrepetajo v komaj vidnem nasmehu: »Ja, ja, pred petdesetimi leti...«

*

Brrr... sem stresal z glavo, kot mokra koš, ko so me fantje z vinom polili po glavi, da so se mi lasje zlepili po čelu. Pa sem se še enkrat stresel in zavriškal na ves glas, da so še kozarci po mizah zapeli. Prijateljji pa nadme, da se repenčim, kot petelin na gnojišču in da naj ne mislim, da sem že kar fant in pol. Spoved skozi reto sem sicer opravil, krstili so me

tudi in fantovske bukve sem tudi podpisal, a to še ni vse. Res so me sprejeli med fante. Odslej sem lahko z njimi v gostilno zahajal, kadil, pil in vasoval. Zabičali pa so mi, da moram pri fantovskih tajnah držati jezik za zobmi, sicer bo joj. Pa da jim pri dekletih ne smem delati sramote niti v zelje hoditi. »Da se boš pri puncah odrezal,« so se krohotali vame in me spravljali v zadrego, kajti jaz sem že vedel, da sem za mojo Manco fant od fare. Židane volje sem se napotil s prijateljji skozi vas. Vso cesto smo zasedli. Držali smo drug drugega preko ramen in peli, peli: »Ko so fantje proti vasi šli, lepe pesmi so prepevali...«

V vasi je bilo sprva vse tiho, kmalu pa smo spravili v lajež vse vaške pse. Fantovsko sonce se je nagajivo podilo za oblaki. Tu pa tam se je odprlo polkenca. Tu pa tam je zasvetila brlavka za oknom. Mi pa smo šli kar naprej, kot datiste lučke nič ne pomenijo. Fantje so imeli nekaj za bregom... Iznenada so se ustavili in se začeli poslavljati od mene. Da nocoj ne bodo nič vasovali, so dejali, in se drug za drugim izgubili v noč.

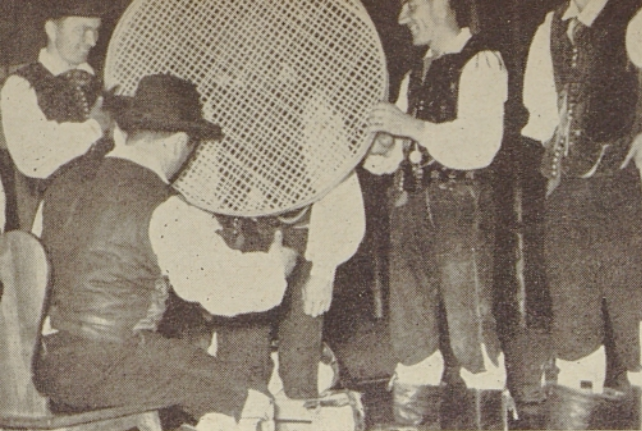
Ostal sem sam. Kar vesel sem bil tega. Malo sem se okrog sebe ogledal, nato pa jo urnih nog ubral nazaj v vas. Kako bi legel tisto noč, ko mi je bilo dvajset let, tisto noč, ko so me fantje priznali za svojega. Kako bi legel, ko pa je tam sredi vasi stala hiša z majhnim okencem, iz katerega je vabil rdeč nagelj.

»Manca, Manica...« sem klical svojega dekliča. Vse je bilo tiho. Pa nisem odnehal. »Manica, deklič moj!« Nič. Vrgel sem kamenček, dva, tri — nič. Takrat pa, kot bi me po glavi usekal, za oglom fantje prešerno zapoje: »Tri kamenčke vržem, se okence odpre,« in ljubezniv dodatek »al' pa ne, kakor je!« Komaj pa sem se zavedel, kaj je, so že izginili kot kafra.

Stisnil sem se k zidu in prav narahlo spet poklical Manco. Nekaj je zaškripalo. Brž sem skočil po lestev, ki sem jo že prej pripravil in splezal do okenca. Kregal sem dečvo, ker mi ni takoj odprla, ona pa me je podila spat. Že je

»Rada si z menoj plesala...«

Levo: Pred fanti je moral opraviti Tine »ta veliko spoved.« Ali verjamete, da se je vsega spovedal? Desno: Tele neveste pa Tine ni bil posebno vesel. Saj še zdaleč ni bila »ta prava«...

hotela zapreti, ko sem jo ujel za njeno rjavo težko kito, jo potegnil k sebi in ji pritisnil enega prav na sredo rdečega lička. Ta šmentana punca pa se je odtrgala od mene in mi pred nosom zaloputnila polknico. In spet se je nekdo izza vogala zakrohotal vame. Te preklemanske vešče, sem kletel in se jezil celo na luno, ki se je menda prav meni nalašč prešerno smejala z neba.

*

Oča Tine si je oddahnil.

»No in potem, Tine, kaj je bilo potem, ali ne boš več povedal?« — vprašuje Tinetov brat s prikritim posmehom.

»Seveda bom, le cigaro, ki je ugasnila, na novo prižgem. Preklemanske cigare!« Tine je še malo pomolčal, nato pa globoko potegnil dim in povzel:

Potem, seveda potem nisem bil več tako židane volje. Zavlekel sem se pod kozolec, ki je stal na drugi strani poti in prižgal prvo cigareto v življenju. Kar naenkrat pa zaslišim korake okoli Maničine hiše. Brž sem ugasnil čik in se potuhnil.

»Manica, lepa Manica, odpri, jaz sem Janez, odpri!«

Ti hudič ti, sem zasikal v temo, in stisnil pesti.

»Okno se je odprlo. »Komaj je Tine pete odnesel, pa si že tukaj. Daj no mir, kdaj bom pa spala,« je odgovorila Manca.

»Kaj Tine,« je silil oni, »ne bodi no neumna. Kaj boš s tem golobradcem. Manica, poslušaj, Tine je komaj postal fant. Saj te še kušniti ne zna, ha, ha...«

»Ne vem kako, da takrat nisem iz kože skočil. Menda me je tako zanimal Maničin odgovor, da nisem nobene črhnil.

»Kaj ti veš, ali zna ali ne,« je odgovorila Manca. »Sicer pa, njemu sem dala besedo, pa amen.«

Oni pa je kar naprej rinil po lestvi in prisil Manco, da pokaže svoj lepi obrazek. Ker to ni zaleglo, je ubral druge strune.

»Manca, še žal ti bo, boš videla, poslušaj. Pri Tinetovih je revščina, imajo samo eno kravo in tisto strgano bajto. A je to kakšen mož za te. Garala boš vse življenje, kot dekla.«

»Kaj imaš pa ti, reva,« je odgovorila Manca. »Grunt pa šest bratov in sester. Saj bodo vse razkosali in boš ravno tako eno figo dobil.«

Janezu pa ni zmanjkalo: »Manca, jaz bom še bogat. V Ameriko pojdem in tolarje zaslužim. Gospa boš, klobuk boš nosila...«

Začela sta tišje govoriti, da sem kar s težavo vlekel na ušesa.

»Amerika...« Manca je odprla okno na stežaj, naslonila svoje bele lakti na okensko polico in verno poslušala.

»Ja, Manca, ti ne veš, kako je tam lepo. Peljala se bova z veliko ladjo čez širno morje. Živela bova v mestu, v veliki beli hiši. Ti boš gospa, jaz pa ti bom nosil takšne zelence domov, le poglej. Stric iz Amerike mi ga je poslal.«

»To — lar...« je začudeno dejala Manca.

»Vso hišo ti bom z njimi nastlal, samo bodi moja...«

In potem sem videl, kako je Janez stegnil svoji dolgi roki Mancini okrog vratu. V meni je zakipelo — planil sem iz teme.

»Tine!« je zakričala Manca. Tisti hip je nekaj silovito treščilo. Manca je z vso silo pahnila Janeza od sebe, da je z lestvo vred treščil na tla.

*

Mejač je segel po kozarcu.

»No, le malo si dušo priveži,« pravi sosod, »potem pa naprej pripoveduj.«

»Naprej naj pa Manca pove,« se obrne Tine k ženi, »ona bo boljše vedela kot jaz.«

»Kaj bi govorila, naprej se že tako ve,« sramežljivo odgovori Mejačeva mati.

»Le povejte mati, le,« prosijo sosedje in jo omehčajo.

*

Ino, potem je bila pa očet... O tisti prešmentani predpust! Polne roke dela sva imeli doma z materjo. Cvrli in pekli sva kar naprej. Oče pa niso in niso hoteli prinesiti tisti balon starega vina, ki je bil za oglednike namenjen.

»Le kam, hudiča, se punci tako mudi,« so rekli. »Kaj ne more boljšega počakati. Tine je res delaven, a domačija ni kaj prida. Bolje bi bilo, če bi šla s tistim v Ameriko. Pravijo, da je že precej tolarjev poslal domov.« A mene niso ugnali.

»Nu, nu, pa naj bo, kakor si boš postlala, tako boš ležala,« so oča končno odnehali.

»O, oče, potem ne boste odbili proceve? Lahko pridejo?«

»Nu, nu, naj kar pridejo, bomo že videli...« je težko šlo očetu z jezika.

In potem sta prišla v prošce Tine in njegov stric v lovski obleki in s puško na rami. Mati so brž prepasali svež predpasnik, oče pa so prav po očansko sedli za mizo in počasi začeli basati pipo. Tine in stric sta dolgo govorila o nekakšni snni, ki jima je na jagi ušla, se zatekla v vas in se menda skriva v naši hiši. Po dolgih ovinkih sta le prišla z besedo na dan. Vse nisem slišala. Spominjam se le, da sem kasneje, ko so me poklicali iz kamre, prinesla Tinetu lepo rdeče jabolko in pest orehov v dar. Tinetov stric je dejal, da je to dobro znamenje. Potem pa so začeli z važnimi razgovori o doti, oklicih in času poroke.

Čez en teden so šli pa naši na razglede na Tinetov dom. Naslednjo nedeljo so naju že oklicali. Prav fletno se tiste tedne Tinetu ni godilo. Neučakan kot je bil, bi prav rad spet potrkal na moje okno. A zaročenci so tiste čase morali živeti povsem zgledno in vzdržno.

V moji kamrici pa je bilo polno dela. Z materjo in prijateljicami sem pripravljala poročno obleko. Moja poročna avbica je morala biti najlepša, kar jih je doslej bilo v naši vasi, ošpetel bel kot sneg, ruta pa kot moji nageljni in roženkravi na oknu, žareča in pisana.

*

»Glej jo, glej, našo mater, kako se je razcemerila,« je prekinil Mejač svojo ženo Manco.

»O, mama, tako lepo si povedala,« je vskočila starejša hči, »le kar naprej govori, jaz bi te vso noč poslušala. Ob moji možitvi ni bilo tako lepo.«

Bališ peljejo

»To pa rad verjamem, Tina,« reče Mejač. »Kaj se pa hodite v mesto možit. Take ohceti kot jo naredo na Gorenjskem, nikjer na svetu ni.«

»O tvoji ohceti bom pa jaz povedal,« reče Tinetov brat. »Saj sem ti nevesto in balo na dom pripeljal. Se vse vem, kako je bilo.«

*

Ko so vabovci naredili svoje, smo šli k Tinetu po tolar; to se pravi, da smo mu nesli »pismo iz daljne dežele«. V veliko kuverto smo ga dali in vso prepečatili in prelepili z raznimi koleki. Tine se je kar ustrašil. Pa ni bilo tako hudo. Ko je prebral, koliko težav smo fantje imeli, da smo mu obvarovali nevesto, je rad odrinil cekinček. Nato smo vriskaje vpregli voz in odšli na Mamičin dom po balo.

Primojdunaj, lepo je izgledal tisti voz. Mati Manca, skrinjo si imela pa že tako, da bi se vsaka nevesta postavila z njo. Pa zibka, kako je bila lepo poslikana! Spominjam se, da bi kolovrat kmalu izgubili sredi vasi, tako je poskakoval nad posteljo in razno ropotijo. Za vozom pa je bila privezana najlepša krava iz Mamičinega doma. A še več, Tine, ko si dejal: »Zdaj pa ne bo samo ena krava v štalci, kot je opo našal Janez.«

U, zdaj sem se spomnil! Saj se konji nikakor niso hoteli premakniti. Takrat še nisem vedel, v katerem gmu tiči zajec. Potem sem se naučil, da je treba obdarovati otroka, ki je sedel na skrinji. S tem je bila skrinja odpečatena in odkupljena. Pa konji še niso mogli speljati. Bališarji so ugotovili, da vozu manjka peto kolo. Iskali smo ga na vse pretege, a zaman. Zmetali smo na voz razna rešeta in lesene kroznike, pa se še ni nikamor premaknil. Nazadnje so Mamičina mati prinesli velik hleb kruha na voz. Šele tedaj so konji potegnili. Hija-ho, je šlo skozi vas, na vrh bališa pa je kikirikal petelin, ki smo ga bališarji ukradli domačim za srečo novemu zakonu. Tine je seveda moral spet seči v žep, da je plačal šrango, sicer bala ne bi šla iz enega v drugi konec vasi.

Ko smo srečno pripeljali in odložili balo na ženinovem domu, je tamkaj začelo novo veselje. Slavili smo kranclvečer ali slovo od samskega stanu. Gostili smo se, prepevali in zapivali nevestin kranclj...

*

»U, ti šema stara, kaj pripoveduješ,« je postala mati Manca zaripla v zorana lica.

»O, nič se ne razburjaj, Manca,« nadaljuje Lojze. »Zakaj si pa še tisti večer poslala Tinetu v dar srajco, ovratnico in žepno ruto?«

»Saj je tudi on meni poslal nove čevlje in nogavice.«

»Kaj se bosta zdaj prerekala,« ju miri Tine. »Ali sva hotela iti k poroki v stari srajci in čevljih? Raje povej naprej, Lojze, saj se hudi-manovo dobro vsega spominjaš.«

»No, potem je prišel vesel dan,« nadaljuje Lojze. »Tisti dan, danes pred petdesetimi leti. Še dobro vem, da nitj meglice ni bilo na nebu, ko smo se svatje peljali po nevesto. Šimelni so se lesketali v soncu, fantje pa vriskali, da je odmevalo tja v deveto vas. Le ti Tine si se nekam kilavo držal, ko smo prišli pred Mamičin dom, ki je bil zaklenjen. Dolgo smo se pogajali za nevesto, nazadnje se je pa na vratih pokazala

Levo: Starešina govori ženinu in nevesti o resnih rečeh... Desno: Na zdravje in srečo v novem domu

našempljena stara baba — lažna nevesta. Nestrpen si bil, kaj Tine, saj si se prekladal z noge na nogo, kot da te po palcih ščiplje. No, pa je le prišla prava nevesta. O, Manca, kako si bila lepa, kot gorenjski pušlec. Fantje smo kar zeleneli od zavisti, Tine se je pa od ponosa napihoval kot žaba, čeravno je bil presneto na ozko prepasan. Ko se je nevesta poslovila od domačega ognjišča, smo jo skozi celo vas peljali v cerkev. Takrat sem se pa jaz postavil poleg tebe na vozu, a ne Manca? Veš, tisti »ja«, ki si ga pred oltarjem izgovorila, sem si pa komaj zapomnil, tako tiho si rekla. Si se bala, kaj?

»Že spet čenčaš, povej no naprej, če že vse tako dobro veš,« mu odgovori Mejačeva mati.

»No ja, po poroki smo vsi fantje šli na Tinetov dom. Spet je šel cekinček pred šrango za nevesto. Doma pa so čakali maša mati s hlebcom kruha, ključi in kuhalnico v rokah. S tem so sprejeli Manco kot novo gospodinjno v naš dom. No, niso storili napak. Tine pa jo je prenesel čez prag v hišo; ta je še boljše storil.

Nato je bila vsa hiša eno samo veselje. Starešina nas je posadil vse po pravilih za ženitovanjsko mizo in držal svečano govoranco nevesti in ženinu. On in ženitovanjska teta sta odprla prvi častni ples. Potem sta se vidva, Manca in Tine, precej nerodno zasukala, za vama drug z družico in končno vsi. O, pozabil sem še ples s pogačo! Ali se spomniš, Tine, tiste debele tete Johane, kako se je zibala in poskakovala, a pogače ni stresla z glave. I, pa kako

bi se ti vsega spomnil. Takrat sta vidva grulila drug v drugega kot dva golobčka. Saj sta komaj kako jed poskusila, čeprav so vama kar naprej nakladali na vajin krožnik. Če ne bi »brna« prišla v sobo, bi se še stajala.

»Kaj pa je to brna?« je vprašala Tinca.

»O, prav čedna pustna šema, ki včasih na nobeni pravi gorenjski ohceti ni manjkala. Vaski šaljivec je oblečen v žival, ki posnema konja, osla ali kozo. V resnici pa ni ne eno ne drugo, zato pa svatje pojejo: »Osu ni, koza ni, kakšna brna si pa ti?« Veliko smeha je. Ne manjka tudi drugih zabav, iger, nastopov in podobnega. Na Maničini ohceti so za vse to skrbeli prežarji, kakor smo imenovali nepovabljene goste. Ti so imeli svoj prostor na podu, kamor so dobili škafo vina in kore, da so se brez skrbi napajali z ženitovanjsko kapljico.

He, Manca, nekaj bi skoraj pozabil. Suštar polko si pa na ohceti le z mano plesala, čeprav si bila Tinetova nevesta.

»A veš še kaj od mene, čenča, čenčasta?« se je zvezila Mejačeva mati.

»Seveda vem,« je še ponagajal Lojze. »Le dobro me poslušaj. Po končanem darovanju je odbila polnoč. Takrat je starešina poklical teto, ki je stopila k tebi in ti vzela krancelj z glave, ha, ha...«

»U, uuu, nehaj že no!« je bilo hudo nerodno Mejačevi materi.

»O, saj sem že nehal,« pravi Lojze. »Od tam naprej ima namreč samo Tine besedo.«

Vera Valenci

Nekaj vesti o našem društvenem delu

Društvo »Slavček« v Freyningu v Merlebachu je izgubilo dolgoletno članico, rojakinjo Apolonijo Škoda. Pokopali smo jo 29. novembra v Freyningu. Člani so se v velikem številu udeležili pogreba. Položili smo venec in ob odprtem grobu smo se od pokojnice poslovili z žalostinko. Naj ji bo lahka tuja zemlja.

Dne 2. decembra je naše društvo z lepim programom proslavilo narodni praznik. Proslava je bila v dvorani Witkowski v Freyningu. Najbolj so se izkazali naši mladi tamburaši, ki so želi vsestransko pohvalo.

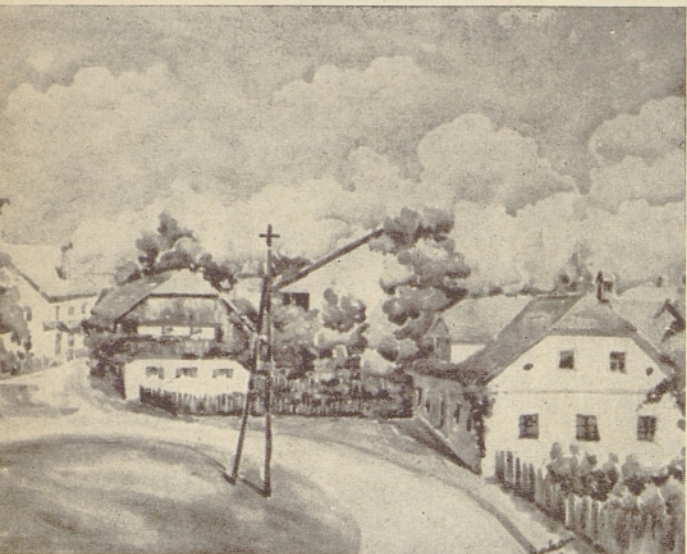
Mešani zbor našega društva je sodeloval na proslavi rudarskega praznika sv. Barbare 4. decembra, ki so ga organizirala društva v občini

Freyning. Dvorana Witkowski je bila nabito polna. Naš mešani pevski zbor je nastopil šele ob 22. uri s pesmijo »Buči, buči morje Adrijansko«. Čeprav domačini besedila te naše lepe pesmi niso razumeli, so bili globoko ganjeni ter so navdušeno pozdravljali naše pevce.

16. decembra so pevci društva »Slavček« nastopili na proslavi Mozartovega dneva. Zapeli so Mozartovo skladbo »Mornar«. Isti dan je naše društvo obdarovalo 139 otrok naših članov. Obdaritev je bila v društvenem lokalni Wilmonth.

Jože Knaus,
tajnik društva »Slavček«
Freyning

PO DOMAČI DEŽELI ...

Za častna občana mesta Idrije so lani konec leta izvolili predsednika Jugoslavije maršala Tita in zveznega ljudskega poslanca Ivana Regenta. Maršalu Titu je diplomo častnega občana izročila posebna delegacija. Ljudskemu poslancu Ivanu Regentu pa so diplomo in darila izročili na seji. Diplomi sta lepo umetniško delo idrijskega rojaka akademskega slikarja Ivana Seljaka-Čopiča. Ob tej priložnosti je Ivan Regent prejel tudi zlat prstan z vgraviranim idrijskim grbom in druga darila. Ob zaključku lepe svečanosti je predsednik občine izročil odlikovanja šestim najbolj zaslužnim idrijskim rudarjem, s katerimi jih je odlikoval predsednik Jugoslavije maršal Tito.

Rudarji v Trbovljah so v oktobru, novembru in decembru lani nakopali 30.000 ton premoga več, kakor v istih mesecih v letu 1955. S tem se je seveda izboljšal tudi njihov zaslužek. Tako so dobri rudarji lani zaslužili polovico več kakor pa l. 1955 v istem času.

V Šempetru pri Gorici so odprli novo splošno bolnico, v kateri bo prostora za okrog 300 bolnikov. Ob koncu preteklega leta so priredili tudi razstavo »Deset let zdravstva v Slovenskem Primorju«, ki je pregledno prikazala napredek v zdravstveni službi na Primorskem po osvoboditvi.

V Naklem pri Kranju so odprli v združenem domu lepo urejeno čitalnico. Čitalnica ima lepo knjižnico, ki ima že veliko članov.

V občini Šmarje pri Jelšah so letos napeljali elektriko v enajst vasi. Pri tem so pomagali tudi kmetje s prostovoljnim delom.

Na Bloški planoti je živinoreja zadnja leta zelo napredovala. Temu je precej pripomogel živinorejski odsek kmetijske zadruga iz Nove vasi, ki je izdal odlok, da ne sme v zakol nobeno tele od krave, ki daje letno več kot 3000 l mleka. Zadruga proda del odkupljenega mleka v Ljubljano.

Zgornja Savinjska dolina ima, kakor so ugotovili strokovnjaki, zelo primerno zemljo in podnebje za uspešno pridelovanje jagodičevja. Kmetje so začeli saditi maline in črni ribez, kar se je dobro izkazalo. Nasadi se iz leta v leto večajo.

Žene zadružnice iz kočevskega okraja so doslej že veliko storile za izboljšanje perutninarstva. V Bruhanji vasi pri Dobropoljah so že lani zamenjali vse kokoši za kokoši štajerske sorte, njihovemu zgledu pa je letos sledilo še pet drugih vasi.

Lani so izkopali v istrskih rudnikih Raša 822.000 ton črnega premoga. To je za 22.000 ton več, kakor so imeli v načrtu.

Vsem Domžalčanom po svetu pošiljamo te slike, posnete po akvarelih prof. Milana Merharja: Na prvi je St. Pavel pri Domžalah, na drugi naselje »Pod Taborom«, na tretji središče današnjih Domžal, na četrti Mihova domačija v Stobu

V okolici Dragatuša so pred štirimi leti z buldožerji preorali 50 hektarov steljnikov, kjer sedaj že z uspehom sade druge kulture. S preoravanjem steljnikov nameravajo nadaljevati.

Lani ob koncu leta je praznoval 25-letnico plodnega udejstvovanja moški pevski zbor »Zarja« v Trbovljah. Jubilej so Zarjani proslavili z lepim celovečernim koncertom, ki so se ga udeležili tudi pevski zbori iz sosednih krajev.

Za oddih hrastniških steklarjev je njihov sindikat lepo poskrbel. V Selcah pri Črikvenici so najeli vilo, kjer je letos letovalo okrog 250 steklarjev. Drugo leto jih bo šlo pa še več na morje. Če bo vila v Selcah premajhna, namerava sindikat hrastniških steklarjev kupiti hišo z lastnim kopališčem in parkom, v bližini Opatije.

Kako so v vasi Peče zgradili vodovod. V mali vasi Peče nad Moravčami so lani dobili vodovod, ki so si ga v zgledni slogi zgradili v glavnem vaščani sami. Občina in ljubljanski okraj sta jim pomagala z denarnim prispevkom 1.800.000 din. Vse drugo pa so vaščani sami prispevali, in to z delom, prevozi, gradivom in tudi z denarjem. Zgrajeni vodovod je vreden pet milijonov din.

Okrog 18.000-ton morskih rib so lani ujeli jugoslovanski ribiči. To je okrog 4000 ton več kakor v letu 1955. Najboljši lov so imeli na področju Reke, Kopra in Splita.

Ladjedelnica »Tretji maj« na Reki je lani izdelala za razne dežele 16 ladij s skupno tonažo nad 10.000 ton. Letos pa bodo zgradili še več in sicer računajo, da bo izročenih prometu 19 ladij s skupno tonažo okrog 8000 ton.

Lani so izvozili iz Jugoslavije 5250 ton bežonskega železa v vrednosti 640.000 dolarjev. Največ so ga izvozili v Romunijo in Vzhodno Nemčijo, nekaj pa tudi v Indijo in Sovjetsko zvezo.

Žužemberk je dobil nov telovadni dom, ki je zgrajen na ruševinah nekdanjega sokolskega doma.

V metliški občini tudi pozimi nadaljujejo z gradnjo vodovoda. Iz študentev, ki so jih že pred leti zajeli pod Gorjanci, so dobile pitno vodo vasi Suhor, Grabrovec in Bušinja vas, Bereča vas, Hrast, Gornja in Dolenja Lokvica in Trnovec. Tik pred zaključkom pa so dela tudi v Dragomlji vasi. Nato pa pridejo na vrsto še druge vasi. S tem bo izpolnjena stoletna želja prebivalcev metliške občine, saj bo novi vodovod ena glavnih pridobitev teh krajev po vojni.

Po podatkih Zveznega zavoda za statistiko ima danes Jugoslavija okrog 9000 industrijskih podjetij, od teh največ podjetij živilske industrije, gradbenega materiala, dalje lesne, tekstilne in kovinske industrije.

Jugoslovanska kinematografija je lani sodelovala na sedmih mednarodnih festivalih s skupno 19 filmi.

Prva in druga slika: Dva prizora z borovega gostüvanja, starega predpustnega običaja iz Prekmurja (Vabljenca na borovo gostüvanje, sprevod v Puconcih)

Po cesti v Dragatuš

Naši napredni rojaki v Argentini so kulturno zelo razgibani. V njihovem polmesečniku »Nova domovina« (La nuova Patria), ki izhaja že osmo leto, so od časa do časa objavljena poročila o tem njihovem udejstvovanju. Naj prikažem po teh poročilih malce njihovo kulturno življenje.

Vsenarodna akcija je najnovejša zbirka za spomenik Goriškemu slavčku — Simonu Gregorčiču v Kobaridu, ob 50-letnici pesnikove smrti. O tem ne bom podrobneje pisal, ker je bil o tem objavljen v Rodni grudi poseben članek Franca Kurinčiča (str. 212/1956). Navajam pa, da so bile posebne proslave obletnice Gregorčičeve smrti med argentinskimi Slovenci. Tako je bila 25. novembra 1956 proslava v Cordobi in ob tej priložnosti so imeli tudi slavnostno odkritje Gregorčičeve slike v prostorih Delavskega podpornega društva »Edinost« v Cordobi. 16. decembra 1956 pa je bil v armenski dvorani v Buenos Airesu Gregorčičev večer, pri katerem so sodelovala vsa slovenska društva in slovenski umetniki.

Glavno kulturno delo se odvija ob Slovenskem podpornem društvu v Villi Devoto pri Buenos Airesu in ob Slovenskem delavskem podpornem društvu »Edinost« v mestu Cordobi.

V Villi Devoto so imeli 29. septembra 1956 veliko spomladansko prireditev (so na južni polobli in imajo pomlad ob naši jeseni), ki jo je organizirala mladina Slovenskega podpornega društva. Na sporedu so bili nastop društvenega pevskega zbora pod vodstvom Jakoba Kreblja, pozdravi in dve kratki igri, predelani iz kasteljansčine »Svet v dišavah« (sodelovalo je 31 slovenskih otrok) in »V družini«. Prvo igro je režiral Boris Zlobec, pri klavirju pa je je bila Ines Sulič.

Ob argentinskem državnem prazniku 9. julija 1956 je imelo isto društvo posebno proslavo z govori, nastopom društvenega pevskega zbora pod vodstvom Jakoba Kreblja, duetom Pavle Kobal de Fiori in njene sestre ter z asadom (pečenjem — kosilom na argentinski način).

Pri Slovenskem delavskem podpornem društvu »Edinost« v Cordobi pa so proslavljali 25. avgusta 1956 16-letnico ustanovitve. Društvo ima 90 članov s skupno 400 družinskimi člani. Imajo lastne prostore, ki so že povsem plačani. Ob proslavi so prikazovali jugoslovanski film »Ciganka«, ki ga je dalo na razpolago naše veleposlaništvo, sledili so govori in družabna prireditev. Na proslavo so prišli rojaki 150 km daleč in navzoč je bil tudi jugoslovanski veleposlanik Slavoljub Petrovič. To društvo je imelo ob argentinskem državnem prazniku osvoboditve (25. maja) svečano proslavo z govori, petjem, deklamacijami in asadom. Prireditev je bila namenjena predvsem slovenskim očetom in materam, ki so prišli pred 25 leti iz stare domovine. Sodelovali so v glavnem mladinci, ki so te očete in matere pozdravljali. 27. maja 1956 pa so prikazovali v Teatru na Piazza San Martin v Cordobi jugoslovanska filma »Na svoji zemlji« in »Skozi Jugoslavijo«, ki ju je poslala jugoslovanska ambasada. Na-

vzočih je bilo več kakor 400 rojakov, kar je za Cordobo izredno veliko. Filma so rojaki sprejeli z največjo ljubeznijo ter so ploskali od veselja in zadovoljstva — tako piše naš list — pri vsaki lepši sliki. Posebno mladina je bila vsa navdušena ob pogledu na naše lepe hribe, krasne ravnine ter bistre reke in potoke.

Argentinski Slovenci imajo tudi jugoslovansko oddajo vsak ponedeljek, sredo in petek od 20.55 do 21.30 na valovih LR 9 Radio Antartida. Oddajo vodi rojak Ivan Prodan. Vodstvo teh oddaj je imelo 9. julija 1956 na argentinski državni praznik v armenski dvorani v Buenos Airesu lepo prireditev. Sodelovali so tamburaški zbor »Jorgovan« iz Dock Suda, mladi solist-pevec H. Polak, mali Sviličić na klavirju, mešani pevski zbor SPD iz Villa Devoto pod vodstvom Jakoba Kreblja, 16-članska plesna skupina »Istra« pod vodstvom Elvire Oreb in pa znani slovenski pianist Anton Soler. Navzoči so bili mnogi odlični rojaki z veleposlanikom Petrovičem. — Na praznik odkritja Amerike, 12. oktobra 1956, je nastopil v tej radijski oddaji pevski zbor SPD iz Villa Devoto ter lepo zapel štiri pesmi.

14. in 21. oktobra 1956 je vodil slovenski dirigent Marij Drago Šijanec (z umetniškim imenom Mariano Drago) v argentinskem Radiu del Estado (državna radijska postaja) dva simfonična koncerta. Na obeh sta bila na sporedu tudi »Sarabanda«, odlomek iz popularne skladbe »Suite« v starem slogu skladatelja, rojaka Cirila Krena ter koncert št. 2 v C-molu op. 18 ruskega skladatelja S. Rahmanina, v katerem je nastopil kot solist-pianist Anton Soler-Biljenski. Koncerta sta imela izreden uspeh in vodstvo radijske postaje je naprosilo vse te tri naše rojake za nadaljnje sodelovanje.

18. julija 1956 je imelo Glasbeno društvo »Gulda« v Buenos Airesu koncert klavirskih skladb s sodelovanjem našega pianista Antona Solerja. Z velikim uspehom je odigral skladbe Bacha, Beethovna, Chopina, Brahmsa, Aguiere, Ravela, Garcia Morille, Prokofjeva in Tajčevića (Balkanske plesne).

V nedeljo, 21. oktobra 1956 so praznovali rojaki v Buenos Airesu in pa mladina SPD v Villa Devoto Dan matere. Pri proslavah so sodelovali slovenski otroci z deklamacijami, plesi itd. Belo pogrnjene mize so bile obložene s prigrizkom in zasedene po izseljenskih družinah — toda stregla je materam mladina.

SPD v Villi Devoto ima tudi svojo knjižnico, ki nosi ime »Emilia M. de Bajt«. Imajo večje število knjig slovenskih, argentinskih in svetovnih pisateljev. Za slovenske knjige bi bila knjižnica hvaležna vsakomur, ki bi jih mogel poslati. Knjižničarka je Melida W. Černič.

V polmesečniku »Nova domovina« je stalna rubrika o argentinskem in slovenskem glasbenem življenju, ki jo ureja in piše slovenski skladatelj Ciril Kren. Pisana je zelo zanimivo in redno obvešča rojake o novih dogodkih v glasbenem življenju.

Zbral Cv. A. K.

Knjige za izseljence in o izseljencih

V zadnjem času je izšlo več knjig za naše izseljence in o njih. Nanje bomo tu na kratko opozorili, da z njimi seznanimo vse, ki jih naša izseljenska književnost zanima.

SLOVENSKI IZSELJENSKI KOLEDAR 1957

Pred nami je že četrti letnik tega koledarja, ki ga izdaja Slovenska izseljenska matica v Ljubljani. Koledar za 1957 je spet okusno urejen ter ima 240 strani prispevkov o izseljencih in za izseljence. Precej prispevkov so napisali izseljenci sami. V koledarju so poročila o življenju in delovanju naših izseljencev v Združenih državah (kar 12), v Novi Zelandiji, Argentini, Kanadi, Franciji in Westfaliji. Vrsta članov opisuje domovino, njene ljudi, običaje in razvoj v njej. Priказane so tudi nekatere znane osebnosti, med njimi Louis Adamič in Nikola Tesla. Vrsta pesmi in pripovednih spisov izpopolnjuje vsebino. Dve pesmi sta tudi v angleškem prevodu pesnika Ivana Zorman iz Clevelanda. Koledar ima tudi 175 slik, risb in fotografij. Uredil ga je uredniški odbor s Tonetom Seliškarjem kot glavnim urednikom. Koledar dostojno predstavlja staro domovino in so ga vsi rojaki, ki so ga že sprejeli, bili zelo veseli. Naroča se pri Slovenski izseljenski matici v Ljubljani.

MATIČNI IZSELJENIČKI KALENDAR 1957

Tudi Matica izseljenikov Hrvatske v Zagrebu je spet izdala svoj Matični izseljenički kalendar 1957, ki ga ureja urednik mesečnika »Matica« Sime Balen. Tudi ta koledar je lepo opremljen, pester in na prav dobrem papirju. Ima 210 strani in več kakor 120 slik. Posvečen je prvenstveno zemljepisnemu in narodopisnemu prikazovanju hrvaških izseljenskih krajev, delno pa tudi drugih jugoslovanskih krajev. Članki te vrste obsegajo več kakor polovico gradiva. Zatem je tu nekaj zgodovinskih člankov ter vrsta člankov o izseljencih in o zamejskih Hrvatih, tako iz Egipta, Argentine, Gradišanske, Zahodne Avstralije in Čila. Po dva članka sta objavljena v angleščini in kastiljamsčini (južnoameriški španščini). V kastiljanskem prevodu je tudi pesnitev Ivana Mažuranića »Četa«. Nekaj člankov je življenjepisnih, precej pa je tudi pesmi in leposlovnih prispevkov. Koledar je med hrvatskimi izseljenci prav priljubljen.

Oba dva koledarja — slovenski in hrvatski — sta v čast naši grafični stroki, uredništvoma ter izdajateljicama in zaslužita čim večjo razširitev, ker imata tudi zmerno ceno.

AMERIKA IN AMERIŠKA SLOVENIJA

Državna založba Slovenije v Ljubljani je izdala prav zanimivo potopisno-spominsko knjigo, ki jo je napisal vodilni slovenski geograf prof. dr. Anton Melik in ima ime **Amerika in Ameriška Slovenija**. Avtor je bil leta 1952 v Washingtonu na XVIII. kongresu mednarodne geografske unije in si je ob tej priložnosti ogledal nekaj držav na vzhodu Amerike ter tudi nekaj središč ameriških Slovencev. S pisateljem potujemo na domači ladji skozi Jadran in Sredozemlje ter preko Atlantika do Filadelfije, zatem pa v New York, Washington, Cleveland, Chi-

cago in nazaj v New York ter na drugi ladji skupno z vračajočimi se izseljenci spet v domovino. Pri tem opazuje vajeno zemljepiščevo oko svet in življenje pred seboj ter nam prikazuje kraje, ljudi, njihovo življenje ter razloge za nastanek posebnosti ameriškega načina življenja. Knjigo bereš kakor zanimivo povest in jo težko odložiš, preden je dokončno ne prebereš. Čeprav je kdo že morda precej bral o Ameriki in njenih ljudeh, izve v knjigi marsikaj novega in marsikaj tudi avtor na svojstven in izviran način obrazloži ter utemelji. Precej prostora je v tej knjigi, ki ima 320 strani, posvečenega našim rojakom, njihovem osebnemu in društvenemu življenju, njihovi sedanjosti in tudi prihodnosti. Čeprav je tu in tam kakšna netočnost ali nedoslednost, je prikaz Ameriške Slovenije prav poučen. V knjigi je tudi precej slik. Vsem, ki radi berejo potopise ali pa želijo izvedeti več o Ameriki in Ameriški Sloveniji, knjigo toplo priporočamo. Ko jo bodo prebrali, jim ne bo žal ne za čas ne za denar!

SPOMINSKI SPIS OB 50-LETNICI »V BOJ« CLEVELAND

Knjižne izdaje naših izseljencev, tudi ameriških, so v zadnjih letih bolj redke. Zaradi tega smo veseli celo raznih obširnejših in pestrejših spominskih spisov, ki izhajajo ob raznih proslavah in obletnicah. Tako navajam spominski spis clevelandskega društva SNPJ št. 53 »V boj«, ki smo ga nedavno prejeli. To društvo je imelo pred nekaj meseci 50-letnico svojega naprednega in borbenega delovanja. Članstvo se mu dviga in ima že 824 članov. V spominskem spisu so podatki o razvoju in stanju društva ter slika iz njegovega življenja. V njem je kar 5 pesmi v spomin na jubilej. Čeprav so samo amaterske, kažejo vendar veliko ljubezen do društva in njegovih idej. Mirko Kuhelj kliče v svoji pesmi: »Naj »V boj« še dolgo v slogi vodi nas.« Da se te besede uresničijo, želimo tudi mi.

Cv. A. K.

Iz del naših pisateljev

Ljubezen do materinega jezika! Kdor je ne pozna, stoji v žioljenju s prozo v srcu in svetišče najpišjih vzorov mu je za večno zaprto. Spoznaje grenke pijače mora piti, ne da bi ga tolažila poezija, ki veje iz materinih sladkih glasov. Življenje mu je temna noč, po kateri razsaja vihar in v kateri so se vesoljnega obnebnja svetle zvezde zavile v goste megle. Žioljenje mu je kakor starodaven gozd, v katerem so okamenela drevesa in okamenela veje na njih.

(Dr. Ivan Tavčar, »Mrtna srca«)

Kakšno bi bilo žioljenje, da bi ne imel vsakdo nekaj najljubšega, kar mu daje moč in tolažbo, četudi mu iztrgajo vsa druga bogastva? Mnogo jih je, ki se zavedo svojega najdražjega zaklada šele v nesreči, kadar jim ne ostane ničesar drugega več — in solzne oči se zasvetijo od sreče in ponosa. A drugi so ga odkrili že zgodaj v razkošnem trenutku in čuvajo ga kakor svoje življenje.

(Iv. Cankar, »Vinjete«)

Domovina

Rojaka Carolina in Anton Telich na zadnjem obisku v rojstni domovini poleti 1955

SMRT ZAKONCEV MRS. MR. TELICH

V 10. šte. »Rodne grude« smo že poročali o smrti naše zveste naročnice mrs. Caroline Telich, 16201 Parkgrov Ave, Cleveland št. 10.

Pred kratkim pa smo zvedeli žalostno novico, da je komaj dva meseca za njo, 10. januarja t. l. preminul še njen soprog mr. Anton Telich, zadet od srčne kapi.

Smrt obeh zakoncev Telichevih, ki sta nas poleti 1955 obiskala tudi na uradu Izselskenske matice, nas je močno pretresla. Oba zavedna rojaka bomo ohranili v najlepšem spominu. Naj jima bo lahka tuja zemlja! Hčerki in vsem sorodnikom pokojnikov izreka Slovenska izselskenska matica iskreno sožalje!

Pododbor Slovenske izselskenske matice v Zagorju se toplo zahvaljuje rojaku Antonu Bočku iz Meurchina za podarjenih 1000 din.

AKCIJA ZA ADAMIČEVO USTANOVO SE BLIŽA KONCU

Clevelandski dnevnik »Enakopravnost« poroča, da manjka Adamičevi ustanovi, katere

namen je zbrati 5000 dolarjev za odkup literarne zapuščine po Louisu Adamiču za izročitev univerze v Pricetonu, N. J., samo še nekaj stotakov in cilj bo dosežen.

VELIKA PRIREDITEV MLADINSKIH KROŽKOV SNPJ V CLEVELANDU

16. decembra 1956 je bila v Clevelandu v Slovenskem narodnem domu na St. Clairu velika prireditev mladinskih krožkov. Na prireditvi so vnučki in pravnučki slovenskih priseljencev prikazali lepo spevoigro »Pojoče božično drevo«. Mladinski zbor krožka št. 2 SNPJ je zapel več slovenskih in angleških pesmi. Zaplesali so tudi nekaj plesov. Harmonikarski zbor mladinskega krožka št. 2 je zaigral nekaj klasičnih skladb in pa nekaj veselih ter poskočnih slovenskih polk. Mladi dečki in deklice, od katerih večina ne zna slovenski govoriti, so imeli mnogo truda, da so se naučili slovenske pesmi in deklamacije oz. vsaj približno izgovarjati slovenske besede. Napeve slovenskih pesmi pa si ti otroci zapomnijo hitro. Ves spored je vodil pevovodja Tone Šubeli. Po sporedu, ki se je pričel ob 16. uri, sta bili še večerja in domača zabava. Uspeh je bil prav lep.

SE EN HRVAŠKI IZSELJENSKI LIST PRENEHAL IZHAJATI

V Calumetu, Mich. je prenehal izhajati Ameriški hrvaški glasnik, ki je bil eden od najstarejših hrvaških listov v ZDA. Najprej se je imenoval »Hrvatska«, nato »Jugoslovenski glasnik«, zatem pa je dobil sedanje ime. L. 1955 so ga dobili v roke hrvaški emigranti, ki se zbirajo okrog Hrvatske seljačke stranke (HSS). Pod uredništvom dr. Suljaka je list napadal glasilo Hrvatske bratske zajednice »Zajedničar«. Toda Hrvati so listu obrnili hrbet in zdaj je prenehal izhajati, ker je izgubil naročnike. L. 1956 sta prenehala izhajati dva hrvaška tednika.

Ameriški Hrvati imajo zdaj samo še tednik »Danica«, ki zagovarja Paveličeve ideje, tednik Narodni glasnik in pa glasilo HBZ, tednik Zajedničar, ki je prijateljski do Jugoslavije in ima med vsemi jugoslovanskimi listi v ZDA največjo naklado.

SLOVENSKA NOVINARKA V ZDA

V Chisholmu, Minn. izhaja list Free Press (Svobodni tisk), ki ga je leta 1947 ustanovila rojakinja Vida Ponikvar. Ureja ga še vedno in nedavno je dobila novinarsko nagrado oz. štipendijo, kar ji bo omogočilo študij v Evropi ali pa na kaki ameriški univerzi. Je najmlajša lastnica in urednica lista v Ameriki. Zanima se tudi za slovenski tisk in je naročnica »Prosvete«.

FILM »DOMOTOZJE« V AMERIKI

Kulturni film »Domotožje«, ki ga je dala izdelati Slovenska izselskenska matica v Ljubljani, je bil prikazan na proslavi 50-letnice društva št. 53 SNPJ »V boj« v Clevelandu dne 11. novembra 1956. Film so rojaki sprejeli zelo dobro, saj jim prikazuje njihove domače kraje iz stare domovine. Društvo št. 53 SNPJ »V boj«, ki mu je že dolga leta tajnik znani clevelandski rojak Jos. F. Durn, bo ta film posredovalo tudi drugim društvom in organizacijam v ZDA. Imajo kopijo na ozkem traku.

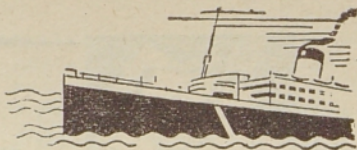
SLOVENEK IZVOLJEN ZA DRŽAVNEGA ODVETNIKA

Pri volitvah 6. novembra 1956 je bil izvoljen za državnega odvetnika (pravnika) v okrožju Jefferson v Illinoisu rojak Lawrence J. Starman. Starman je član društva št. 591 SNPJ v Bellevillu, Ill. Njegovi starši pa žive zdaj v Fontani, Calif.

DVE ZLATI POROKI

3. novembra 1956 sta praznovala v Waukeganu-North Chicago, Ill. zlato poroko znana društvena delavca John in Anna Mahnich. Oba sta dolgoletna

na tujih tleh

odbornika pri Slovenskem narodnem domu, slovenski čitalnici, slovenski zadrugi, društvih SNPJ ter sta mnogo delala tudi za socialistični klub. Sploh sta za slovensko naselbino v tem kraju, kjer živijo številni Vrhničani (tudi Anna je od tam), zelo zaslužna. Anna je n. pr. že 50 let predsednica društva št. 119 SNPJ. Tudi v dramatičnih klubih sta mnogo delala. Otroci in prijatelji so jima napravili lepo proslavo v Slovenskem narodnem domu v Waukeganu. — 18. novembra 1956 pa sta praznovala v Transferu, Pa. zlato poroko Joe Germ in njegova žena. Slavljenec Joe je doma iz Gradišča pri Zelimljah, njegova žena, roj. Francel, pa je iz vasi Kapljevo pri Strugi. Imata dva sina in 4 hčerke. Joe je naročnik slovenskih naprednih listov in tudi »Rodne grude«. Zaslužen je za akcijo ob gradnji Slovenskega narodnega doma v Transferu, v katerem sta imela tudi zlato slavlje. — Obema paroma želimo tudi mi vse dobro in še mnogo zdravja, da bo njuno delo za Ameriško Slovenijo še nadalje uspešno.

BAZAR PROGRESIVNIH SLOVENK

Progresivne Slovenke v Clevelandu prirejajo enkrat letno nekakšen semenj (imenovan bazar), na katerem prodajajo v korist svojih dobrodelnih skladov razna ročna dela in kuharske ter slaščičarske izdelke, ki jih darujejo njihove članice. Lani je imel clevelandski krožek št. 2 tak bazar 1. decembra v prostorih Slovenskega narodnega doma na St. Clairu.

TRI OPERE CLEVELANDSKE GLASBENE MATICE

Poročali smo že, da je clevelandski slovenski pevski zbor Glasbena matica 18. novembra 1956 ponovila z uspehom opero »Rigoletto«. Toda Glasbena matica ne počiva. 3. februarja so uprizorili opero »La Boheme«, za 11. april pa je pripravljena uprizoritev Massenietove opere »Marija Magdalena«. »La Bo-

heme« so hoteli uprizoriti že 18. novembra 1956, toda zaradi nepričakovane bolezni tenorista Franka Gorenška, ki ima pri »La Boheme« eno glavnih vlog, so se odločili za ponovitev »Rigoletta«. Zbor vodi in opere pripravlja znani rojak Tone Subelj.

FILM O DNEVU SNPJ

10. novembra 1956 so v Slovenskem delavskem domu v Chicagu prikazovali film o prireditvah Narodnega dneva SNPJ, ki je bil v septembru 1956.

DARILO ZA DOMOVINO

V Waukeganu — North Chicagu so zbirali tam naseljeni Vrhničani in okoličani za inštrumente za Zdravstveni dom na Vrhniki. Na posebnem filmskem predavanju so zbrali 224 dolarjev. Poslali so za približno 160 dolarjev 9 inštrumentov, 40 dolarjev pa bo kot prispevek za nabavo pralnega stroja za Dom onemoglih na Vrhniki.

KONCERT »JADRANA« V CLEVELANDU

18. novembra 1956 je bil v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. v Clevelandu jesenski koncert pevskega zbo-

ra »Jadran«. Spored je obsegal pretežno slovenske pesmi. Sodelovali so moški, mešani in ženski zbor, mešani kvartet ter sopranistka F. Unetich, zbor vodi pevovodja V. Malečkar.

SLOVENSKI CENTER V CHICAGU

Slovenski center v Chicagu je bil svoječasno sedež Jugoslovanske socialistične zveze Proletarca in Jugoslovanske delavske tiskovne družbe. Pred nekaj leti je večino delnic kupila chikaška federacija društev SNPJ. V domu je zdaj slovenski družabni klub, več društvenih prostorov, lep vrt in mikavno balinišče. V domu imajo sedež štiri chikaška slovenska društva ter krožek Progresivnih Slovenk.

SMRTNA NESREČA ROJAKA V HOLANDIJI

Z zamudo smo prejeli iz Heerleheide v Holandiji žalostno vest, da se je lani 22. oktobra pri vožnji smrtno ponesrečil naš naročnik, rojak Franc Parfant. Do prezgodnjega groba (star je bil komaj 56 let) so ga spremili v lepem številu slovenski rojaki. Njegovi soprogi in ostalim sojcem izrekamo toplo sožalje.

Slovenska izseljenska matica

Po 30 letih sta lani obiskala rojstno domovino rojaka Mary in Rudi Potočnik iz Detroita. Slika je bila posneta ob veselem snidenju s številnimi sorodniki v Rovtah pri Podnartu

Pero IZSELJENCEV

ANNABERY I, ERZGEBIRGE,
DEUTSCHLAND

Moram se Vam najlepše zahvaliti za krasni izseljenski koledar in lepe številke »Rodne grude«. Težko mi je, ko čitam, da je povsod mnogo Slovencev, jaz pa sem tukaj popolnoma sam. Moja žena je doma iz Argentine, jaz pa iz Savinjske doline. Najini otroci so rojeni v Nemčiji. Vsako soboto poslušam oddajo za slovenske izseljence radia Ljubljane. Pošiljam Vam naročnino za Slovenski izseljenski koledar ter Vas prosim, da mi javite, če boste v redu prejeli, potem Vam pošljem še za »Rodno grudo«. Na veselo svidenje po 16 letih v letu 1957.

Jurij Pogačar

ENGELWOOD, COLORADO

Hvala Vam za redno pošiljanje »Rodne grude«, ki se mi zelo dopade, posebno je zanimivo članek urednika Toma Brejca v deveti številki pod naslovom »Naš praznik«, ker je tako lepo in zanimivo opisal današnji razvoj in napredek naše rodne domovine. Nadalje se Vam lepo zahvalim za poslana koledarje, katerih čtivo in slike so res jako zanimive. Pošiljam Vam ček za 9 dolarjev, in sicer je 5 dolarjev za prejete koledarje, dva dolarja kot obnova moje naročnine na »Rodno grudo« za leto 1957, dva dolarja pa kot naročnino za novo naročnico Danie Ciarallo iz Chenactady, New York. Ako boste v prihodnjem letu povečali izdajo »Rodne grude« na dvanajst števil, bom razliko v naročnini ob priložnosti poravnal. Zapišite me pa k tistim, ki so za mesečno izdajo »Rodne grude«. Srečno in veselo novo leto 1957!

Jacob Skerlj

NIEDERZERF, DEUTSCHLAND

Prejel sem pred kratkim Slovenski izseljenski koledar ter en izvod »Rodne grude«. Prav lepa hvala! Ker tukaj sploh ni nobenega Slovenca, ne morem

Rojaka Anton in Rozi Mesec iz North Chicaga pozdravljata vse rojake po svetu in svoje sorodnike v rojstnem kraju — Verdu pri Vrhniki

nikomur priporočiti Slovenskega izseljenskega koledarja in »Rodne grude«, zato bom pa sam bolj natančno vse prebral. Zelo me zanimajo lepe slike iz naših krajev. Mojega rojstnega kraja še nisem videl v »Rodni grudi«, zato pa upam, da morda ob priložnosti kaj najdem iz Rogaške Slatine. Pošiljam Vam naročnino za Slovenski izseljenski koledar in »Rodno grudo«.

Jože Skorjanc

EUCLID, OHIO

Slovenski izseljenski koledar se mi zelo dopade. Zopet imam eno lepo knjigo več v svojem arhivu. V zadnjem koledarju ste priobčili moj članek in mojo sliko, za kar se Vam lepo zahvalim. Tukaj sem za svoje spomine in dopise dobil veliko priznanje. Bil sem na počitnicah v Barbertonu, ko pa sem se spet vrnil, me je čakalo kar 21 prav lepih pohvalnih pisem mojih sorojakov, češ, naj še pišem vedno tako naprej. S tem mi rojaki dajo veliko poguma, da zopet kaj napišem. Že večkrat sem mislil, da bi čisto prenehal s pisanjem, ker težko pišem, ali se vseeno potrudim in še vedno kaj napišem. Že šest let pišem samo s svinčnikom, ker s peresom ne morem. Dolžnost vsakega rodoljuba naj bi bila, da bi vsak storil po svoji moči in svoje spomine napisal. Ljubim svojo domovino ter ji bom ostal zvest rodoljub. Pošiljam Vam 16 dolarjev za na-

ročnino Rodne grude in koledarja. To vsoto razdelite tako kot sem Vam pisal. Vas iskreno pozdrablja in Vam vošči srečno in veselo novo leto.

John Lokar st.

NEW CASTLE, PA., USA

Čitala sem, da bodo koledarji poslani le onim, ki so ga naročili pri »Rodni grudi«. Ker ste mi ga že enkrat poslali, mislim, da ga ni potrebno naročiti še enkrat. Naj velja za vsako leto, brez da Vas spominjam, kar pošljite mi ga. Brez tega ne bi mogla biti, ker je zelo zanimivo čitati Vaše publikacije.

Tončka Skufca

WILLITS, CALIF.

Po naključju sem izvedel, da mi pošiljate list »Rodna gruda«, ko sem bil v Jenny Lind, Arkansas na obisku. Tam je bil nekdanj moj dom, sedaj pa živim v Californiji, to je 3900 km od Jenny Linda, ter grem tja le poredkoma na obisk in to stane denarja. Priloženo Vam pošljem po tvrdki A. Kollander iz Clevelanda po M. O. 4 dolarje, kar naj velja kot naročnina za »Rodno grudo« za dve leti. Bliža se mi že 8. križ na rame, na, zaposlen pa sem daleč v gorah proč od civilizacije. Ni blizu ne pošte in ne trgovin, temveč je le samota.

Mike Pike

CLEVELAND, OHIO, USA

Vesele in zadovoljne praznike in srečno in zdravo novo leto z obilo uspeha vsem pri Slovenski izseljenski matici. Z velikim veseljem sva prejela Vaše sporočilo, da bo »Rodna gruda« prihajala med nas vsak mesec. Rade volje smo pripravljene dodati, kar bo naročnina večja. Prejmite lepe pozdrave od naju obeh

Andry in Alice Mirtich

SOMERSET, COLO.

Pošiljam Vam 5 dolarjev, in sicer 2 za mojo naročnino »Rodne grude«, dva pa za novo naročnico Mary Penko, Somerset,

Colo., en dolar pa naj bo v podporo tiskovnemu skladu lista. »Rodna gruda« se mi zelo dopade in vselej ko jo čitam, mi pride v spomin moja rojstna domovina, kjer sem bil rojen, kjer sem preživel moja mlada leta in kjer počivajo moji dragi v hladni rodni grudi. Minilo je že 46 let, kar sem jo zapustil in rad bi jo še enkrat videl, ali zdravje mi nagaja, zato ne vem, če se mi bo ta želja kdaj izpolnila. Doma sem iz Radohove vasi pri Šempetru na Krasu.

Mathew Karnely

SHARPSWILLE, PA.

Pošiljam Vam naročnino za list »Rodna gruda« in pa za Slovenski izseljenski koledar za leto 1957 v znesku 5 dolarjev, kar je pa več, naj bo za tiskovni sklad »Rodne grude«.

John Novak

DETROIT, MICH.

Pošiljam Vam 20 dolarjev po bančnem nakazilu z upanjem, da jih boste v redu prejeli. Denar je za štiri slovenske izseljenske koledarje in naročnina za »Rodno grudo«. Pet dolarjev sta dala rojaka Jože in Ana Kos za »Rodno grudo«. Njima ste list pošiljali nekaj časa na vpogled. To sta nova naročnika ter plačata naročnino za dve leti, en dolar pa je v pomoč tisku. Prav tako je z mojo naročnino — za dve leti, en dolar

pa v pomoč tisku. Bodite pozdravljeni vsi skupaj na Slovenski izseljenski matici ter Vam želim srečno in veselo novo leto 1957.

Katherine Krainz

RED LODGE, MONTANA

Prejel sem poslano slovenske izseljenske koledarje v dveh pošiljkah po pet koledarjev. Rojaki so prav zadovoljni z vsebino. Omeniti moram tudi to, da so prišli nepoškodovani v to oddaljeno državo Montano. Pošiljam Vam denar po poštni nakaznici, in sicer 25 dolarjev za koledarje in štiri obnovljene naročnine za Rodno grudo: Frank Papež, Mary Paynich, Kayton Erznožnik in Joe Kamposh, vsi iz Red Lodge, Montana. Kar pa se tiče mesečne izdaje »Rodne grude« v letu 1957, so vsi naročniki pripravljeni doplačati naročnino, kolikor bo povišana. Želim zdravo in srečno novo leto 1957!

Kayton Erznožnik

MERLEBACH, FRANCIJA

Ko sem v soboto, dne 28. decembra 1956 slišal v oddaji za izseljence Vaš lep pozdrav in tople besede za nas izseljence, sem sklenil, da se moram osebno zahvaliti Vam in vsem drugim, ki ste v tako jedrnatih in lepih besedah nam na srce položili, da nismo pozabljeni od rojstne matere domovine. Rad poslušam oddajo za slovenske

izseljence. Izvanredno lepo ste napravili, ko ste nam osebno po radiu poščili srečno in veselo novo leto 1957. Enako Vam tudi jaz z vso družino želim vsemu uradništvu Slovenske izseljenske matice mnogo sreče in zdravja ter napredka v novem letu 1957.

Anton Skruba

PUEBLO, COLORADO

Tu priloženo prejmite ček za 150 dolarjev, kar je izkupiček za prodane Slovenske izseljenske koledarje. Koledarje sem kar naglo razpečal s pomočjo rojaka Yakšeta, kateri me je z veseljem vozil s svojim avtomobilom iz kraja v kraj. Rojak Ludvik Yakše je zelo dober ter je vedno pripravljen kaj dobrega storiti za narodno stvar. Drugače je pri nas vse kot po navadi. Prejmite lepe pozdrave.

Frank Boltezar

Slovenska izseljenska matica se rojakoma Franku Boltezarju in Ludviku Yakšetu iz Pueblo, Colorada toplo zahvaljuje za njihov požrtvovalni trud pri razprodaji Slovenskega izseljenskega koledarja. Posebno se zahvaljujemo, da se je rojak Boltezar velikodušno odrekel proviziji, katera bi mu po našem razpisu pripadala. Še enkrat prav lepa hvala!

Slovenska izseljenska matica

Gostilna »Pri starem tišlerju« postaja mnogih naših rojakov

Ko prihajate po mnogih letih na obisk v rojstno domovino ter izstopite na ljubljanskem kolodvoru, vas pozdravi nova Ljubljana tako drugačna od tiste, ki ste jo zapustili pred leti. Da, tudi naša stara Ljubljana je postala moderno, lepo mesto z mnogimi parki in lepimi, visokimi hišami. Kljub temu pa vas še tu pa tam pozdravi spomin iz davnih let. Eden izmed teh je prav gotovo stara pritična ljubljanska gostilna »Pri starem tišlerju« v Kolodvorski ulici. Te se čas zaenkrat še ni dotaknil, prav takšna je, kakor je bila nekoč.

Leta 1871 je prišel v Ljubljano iz Budanj na Vipavskem Mihael Krašna, po poklicu mizar. Bil je podjeten možak in je v Kolodvorski ulici odprl gostilno. Ta je hitro zaslovela; med prvimi gosti so bili Vipavci, ki so pogosto prihajali v Ljubljano, kjer so zalagali ljubljanski trg s sadjem in zgodnjim sočivjem. Hiša, v kateri je bila gostilna, pa je bila zgrajena že leta 1782. Ker je bil Krašna po poklicu mizar in so ga kot takega gostje tudi poznali, se je prijel gostilne vzdevek »Pri starem tišlerju«. Ta naziv

je dobila gostilna nato tudi uradno, ko so izobesili nad vhodom veliko tablo s tem napisom. Prvi lastnik stare hiše je umrl, za njim je prevzela gostilno njegova vdova, ki se je ponovno poročila. Potem so se menjali gospodarji drug za drugim, gostilna je dobila nov prizidek, v katerem so bila prenočišča za goste. Ta prenočišča so bila vedno dobro obiskana, saj je bilo znano, da so bila čista in poceni. Tako je postala gostilna »Pri starem tišlerju« ena najbolj znanih in priljubljenih gostiln za vse tiste, ki so se za kratek čas ustavili v Ljubljani, kjer so tudi prenočili, pa niso imeli denarja za sobo v hotelu. Med temi, ki so prespali v tej gostilni, so bili mnogi naši rojaki, ki so s skromnimi culicami in kovčki priromali iz raznih krajev, da se iz Ljubljane popeljejo v tujino po srečo in kruh.

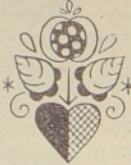
Danes gostilna »Pri starem tišlerju« ni več v privatni lasti. Upravlja jo delavski svet, ki ga sestavljajo uslužbenci. Ves dobiček porabi delavski svet za to, da so gostje po zmerni ceni čim bolj postreženi. O tem se boste lahko tudi sami prepričali, kadar obiščete rojstno domovino.

MLADI

ROD

Ferdo Godina

Kaj dela žena

Prekmurska pravljica

Zivela sta mož in žena. Žena je bila tiha in mirna, mož pa siten in brbrav. Pa pravi mož ženi: »Jaz orjem, sejem in kosim. Kaj delaš ti?«

Žena ni nič rekla. Ko sta zjutraj vstala, je spet dejal mož: »Jaz orjem, sejem in kosim. Le kaj delaš ti?«

In tako je bilo vsak dan. Žena je nazadnje le postala nejevoljna. Odgovori mu: »Ostani ti doma, pa grem jaz na polje.«

Mož je na to komaj čakal. Dal ji je na voz plug in brano in ji zapregel krave. Z zadovoljstvom je začel hišo popravljati. Pristavil je k ognju mleko, da bi medtem zavrelo. Delo mu je šlo lepo od rok, ni si mogel kaj, da ne bi za dobro voljo popil malo vina. Vzel je ročko in šel v pivnico (vinska klet). Odprl je pipo na so-

»KRIŽ KRAŽ, MATJAŽ,
KAM KREVLJAŠ?«
»V NOVO MESTO
PO NEVESTO,
V NEMŠKO LOKO
NA POROKO,
V VINICO
PO SKRINJICO,
V HRIBE
PO RIBE;
V ROSALNICAH
NAM KRUHA REŽEJO,
V DOBRAVICAH
NAM Z VINOM STREŽEJO.«

Dolgopoljanci in rak

Narodna

Bil je pravi pasji dan, da so Dolgopoljanci kar gagali od vročine. Zato so sklenili, da se gredo kopat. Ko so prišli do potoka in si zmočili noge, zagleda Bunkač v vodi raka in zavpije:

»Jejhata, ljudje, kakšna žival! Vsi lês! Take še niste videli.«

Možakarji se hitro zbero okoli Bunkača, strme v vodo in ugibajo:

»Nogé ima — kobilica ni. Kljun ima — ptica ni. Sedlo nosi — mezég ni. Škarje suče — krojač ni. Z brki miglje — mačka ni.«

Silno se čudijo, a ne uga-nejo.

Pa pošljejo po najstarejšega in najmodrejšega možakarja v vasi. Ko modrijan pride, zaviha hlačnice, stopi v vodo, pogleda žival, se zamisli in jo po dolgem času uga-ne:

»Kobilica ni, ptica ni, mezég ni, krojač ni, maček ni. Živi, pije in žre, kaj me bri-ga njeno ime.«

Ko to reče, se obrne proti domu in gre. Dolgopoljanci pa od začudenja odpro usta in reko:

»Pámet pa taka!«

du, medtem pa zaslišal, da je v kuhinji skipelo mleko. Stekel je iz pivnice in potegnil mleko z ognja, na vino je pa pozabil. Ko se je nanj spomnil, je bilo že prepozno. Vино je steklo iz soda. Obupan je čakal ženo. Ta se je vrnila s polja vesela in zadovoljna. Ko je videla vso hišo v neredu in moža v nesreči, se je samo nasmehnila. Rekla pa ni nič.

Mož pa od takrat ni nikoli več vprašal, kaj dela žena.

L. B.

Uganki — zapleteni zanki

*Cvetje je medu bogato,
zrnje je pa trioglato;
žanjejo jo Mice, France,
kuhajo iz nje si žgance.*

*Ob lepem vremenu
je podoben korenu,
v deževnati dobi
podoben je gobi.*

Ajda

Deznik

maša POVEST

Ciril Kosmač

SREČA

Kolikor se spominjam, se v naši vasi niso nikdar prida ukvarjali s srečo. Če so hrepeneli po njej, so hrepeneli skrivaj, javno in glasno o tem niso govnili. Še besedo sreča so po navadi uporabljali samo v mesreči. Kadar je komu pogorel hlev, so skoraj vselej rekli: »Prav za prav je imel srečo. Lahko bi mu bila zgorela tudi hiša, saj je bilo vetrno.« Če je kdo tako nesrečno padel, da si je zlomil nogo, so ga tolažili in modro dodajali: »Saj je imel še srečo. Lahko bi bil padel na glavo in si zlomil tilnik; priletel bi bil na sence in pri priči izdihnil.«

Te vrste sreča je kaj pogosto zahajala v našo vas in z odprto roko delila svoje darove. Mene je prvič doletela, ko sem bil star kakih sedem let. Na naši kašči je bilo šest kolovratov še iz tistih sivih dni, ko je živela in predla mati mojega očeta. Vsako medeljo smo se otroci iz sosesčine zbrali, šli na kaščo in se razrasli v Garibaldije, Lavdone, Radeckije in druge generale, ki smo jih poznali iz pripovedovanja starega očeta in iz prelepe knjige »Naš cesar«, ki jo je napisal c. kr. učitelj Jožef Apih. Tam smo uprizarjali velike bitke. Mahali smo s sabljami, ki jih je bilo tiste čase kakor fizioloških raket na vratovih njiv, in vrteli kolovrate, ki so bili naši topovi. V eni teh bitk sta se v višku sovražnosti dva topa preveč približala, zadela sta drug ob drugega, in stari, črvi kollesi sta se raztreščili. Kos oboda mi je z vso silo priletel v čelo, da mi je desno oko na mah zakrila velika podplutba. Zakričal sem in planil po stopnicah. Pritekla je mama in, ko je videla razdejanje in kri na mojem obrazu, presenetljivo kriknila. Pograbila me je in odvedla k žlebu, kjer mi je skrbno izprala obraz. Potem je z velikim strahom počasi dvignila oteklino, ki mi je visela čez oko. Ko je videla, da je oko zdravo, je sklenila roke, pogledala proti nebu in veselo kliknila:

»Bog in sv. Lucija, kakšna sreča, lahko bi bil pri priči oslepel!«

Prišle so sosede, opletale z rokami in jezikom ter dokazovale, da me je res doletela velika sreča. Vse popoldne sem ležal za hlevom pod pušpanovim grmom, tiščal na oteklino renčelico in razmišljal o sreči, ki me je še čakala; zvečer sem bil tepen, »da ne bom več po nemarnem skušal božje previdnosti«. Drugi dan je mama pekla kruh in, ko je belila peč, so v njej zgoreli vsi stari kolovrati — vsi naši topovi.

Kake druge vrste sreča pa je le poredkoma zašla k nam. Zdi se mi, da je naši ljudje niti poznali niso — in je še vprašanje, če so sploh vedeli zanjo. O srčnih zadevah niso mlatili prazne slame; napili so se žganja, preklinjali in se zjokali ali pa so se znesli nad svojim

sovražnikom. Če pa je kdo le preveč klavarno usmajal po cestah in po polju ter žalostno stokal nad bolečinami srca in podobnimi težavami, so se mu nasmehnili, zamahnili z roko in dejali:

»Potrpi in nikar si tako ne ženi k srcu. Prej ali slej bo že tudi tebe doletela sreča, kakor pravi Strežek.«

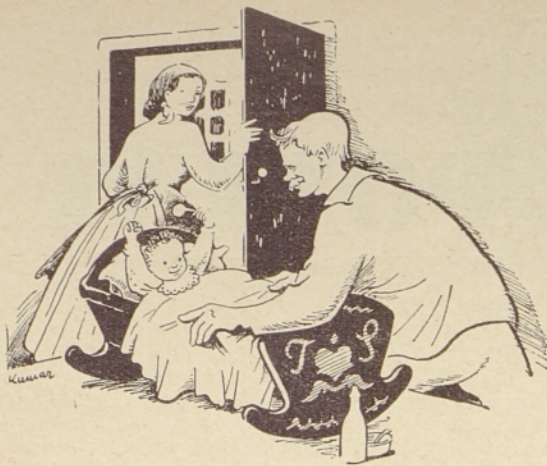
Strežek je bil majhen in droban možicelj, ki ga niso jemali prav resno. Nekateri so celo trdili, da se mu kolesca ne vrte v pravo smer, in so mu v šali večkrat nasvetovali urarja. Matija pa se je na vse take opazke samo široko smejal in trdil, da bo prej ali slej tudi njega doletela sreča.

»Bog že ve, zakaj je tako prav,« je ponovil stavek svoje, bogu vdane matere.

Strežkova bajta je stala sredi vasi in je bila najснаžnejša hiša v fari. Znotraj in zunaj lepo pobeljena, okna umita, podi poribani, police polne najrazličnejših rož. Za vse to pa je skrbela Strežkova mati, ki je sodila med tiste naravnost čudežne ženske, ki si znajo iz nič ustvariti udobno življenje ali bogastvo na drobno, kakor bi temu lahko rekli. Ni imela ne vrta ne njiv ne polj, pa je kljub temu vsako leto spitala prašiča, ki bi bil v čast vsakemu kmetu, ter redila še dvanajst kur, šest zajcev in dve raci, ki sta bili na vasi edini zastopnici svojega plemena. In kakor je skrbela za dom, tako je skrbela tudi za svojega Matijo, da je bil sit, oblečen in čist. Spravila ga je k cestarju za pomočnika, da bi se delavci na kmetijah ne norčevali iz njega; peljala ga je v semenj, šla z njim romat na Sv. goro in ga vodila k maši kakor otroka — in Matija je ostal otrok do njene smrti.

Takrat mu je bilo že štirideset let. Ostal je sam in izgubljen. Klavarno je trpal po vasi in stokal. Vaščanom se je nekaj časa smilil in so mu dajali jesti. Potem pa so se ga naveličali in so mu na vsak način hoteli vteptati v drobno glavo veliko misel na družico, ki bi mu nadomestovala mater. Strežek pa se je samo nasmihal. Končno sta ga o tem vprašala tudi oba kramarja od beneške meje, suhi in debeli Matelič. Ta dva moža, ki sta že nekaj let prenočevala pri Strežkovih, kadar ju je pot zanesla po Idrijski dolini, je imel Matija silno v čisljih. Mož sta mu vzbujala spoštovanje z dolgimi viržinkami in s svojo »hojo za trebuhom«, kakor sta imenovala svojo krošnjarsko obrt. Zato se mu je zdel tudi nasvet, ki sta mu ga dala, vsega upoštevanja vreden. Ko sta mu obljubila, da mu poiščeta deklo, se je nasmehnil in prikimal, češ tudi njega bo doletela sreča.

»Od takrat naprej je stal ure in ure ob zibki...«

In tako se je Strežek še o tistem pustu oženil s čokato, kakih deset let mlajšo žensko, ki sta jo kramarja pripeljala od svoje beneške meje. Na to svojo ženitev je bil zelo ponosen. Hodil je po vasi kakor petelin po gnoju in vsakemu posebej razkrival čare in dobrote svoje Katarine.

»Saj sem vam pravil,« je govoril, »da bo prej ali slej tudi mene doletela sreča.«

Na jesen je Katarina porodila dekletce. Ljudje so takoj zašumeli, da je stvar prišla prezgodaj, da otrok ni Strežkov, pač pa kramarjev od beneške meje, ki sta v tistem letu z naravnost občudovanja vredno trmo krošnjarila po Idrijski dolini. Ta sum sta kramarja še sama potrdila: suhi Matelič je šel otroku za botra in odrezal Katarini več kosov pisanega blaga; debeli Matelič, ki je prišel štirinajst dni kasneje, pa je odmeril Strežku žameta za hlače, ker je bil otrok že krščen in ni mogel več za botra. Ta kramarska darežljivost je spravila vaške ženske v težke sume: prve so trdile, da je otrok suhega, druge pa, da je debelega Mateliča. Uranjkarica pa je s svojim dolgim jezikom združila kar obe mnenji.

»Ne rečem dvakrat, da ni obeh,« je rekla in glasno useknila svoj čokati nos v pisan predpasnik. »Tadva kramarska fakina sta nartila Strežku to srečo samo zaradi tega, da bi imela v naši dolini nekakšno zakonsko družnico.«

Strežka so te govorice nekoliko vznemirile: neke nedelje, ko je prišel od maše s polnimi ušesi čenč, je tudi nastopil, kakor pravimo. Toda Katarina ga je tako milo pogledala, da so mu solze zalile oči. Od takrat naprej je stal ure in ure ob zibki in strmel v Tinko, ki je grizla svoje rožnate pesti in ga opazovala z drobnimi, za spoznanje škilastimi, črnimi očmi. Nasmehnil se ji je in šel po vasi; njegov korak je bil mladosten in vedre njegove oči.

»O, ti moj bog ti,« je govoril sam s sabo in kimal z glavo. »Komaj tri mesece ji je, pa se ti že smeje. Ah, tega otroka bo doletela še velika sreča.«

In se je radostno smehljajal sredi prazne opoldanske ceste.

Tinka pa je rasla, se viškala v naročjih ter se malo jokala in veliko smejala z zvonkim, glasnim smehom. Kmalu se je skobacala iz zibke, capljala po hiši, stopila na cesto in kolo-

vrtila po vasi v pisanih krilcih, v takih, ki so imela komaj štiri velike rdeče rože, dve spredaj in dve zadaj. Jedla je čokolado in topila v ustih cedele, ki sta jih v velikih prgiščih prinašala kramarja od beneške meje — in ko ji je bilo šest let, je začela hoditi v šolo. Bila je majhna, drobna deklica, s črnimi, v dve tanki kiti spletenimi laski in s še bolj črnimi, samo za spoznanje škilastimi očmi. Sedela je v prvi klopi in se venomer vrtela kakor klopotec v vetru. Naloge je pisala slabo, računati ni znala, pesmi pa se je rada naučila na pamet. Kadar jo je učitelj poklical, je hitro planila pokonci, uprla svoj pogled naravnost v njegov obraz in vse je kazalo, da pazljivo čaka na vprašanje, toda v lica so se ji že dolble jamice, ki so naznanjale bližajoči se smeh. Ko ji je učitelj stavil vprašanje in rekel nato svoj spodbudni »No?«, je le s težavo krotila svoje rdeče ustnice, ki so se hotele razširiti v pristrčen nasmeh. Ta smeh pa blagemu šolniku, ki je bil sicer z malim zadovoljen, ni zadostoval. Vščipnil je smejočo se Tinko v lice in dejal:

»Kaj se pa režiš, kakor da bi te doletela ne vem kakšna sreča?«

»Hahaha — — —« smo se zakrohotali po razredu, »saj je vendar Strežkova.«

Strežkova »sreča« učitelju ni bila neznanja in zato se je prizanesljivo nasmehnil. Nasmehnila se je tudi Tinka in sedla.

Jaz pa sem bil v šoli cendrav otrok. Pravo Tinkino nasprotje. Prva tri leta sem jokal skoraj vsak dan. Kakor hitro sem zaslišal svoje ime, sem že imel polne oči solzá. Učitelj, ki je bil že star mož in se je bavil tudi z domačim zdravilstvom, je trdil mojemu očetu, da je moj jok bolezen, in me je zaradi tega bolj poredkoma klical.

Ko je ob koncu tretjega šolskega leta prišel tolminski dekan, da bi nas preizkušal, koliko smo podkovani v krščanskem nauku, je poklical tudi mene in me vprašal po apostolski veri. Vstal sem in sam ne vem, kako je bilo, da sem pogledal v prvo klopi in se srečal s Tinkinimi očmi. Tinka se mi je nakremžila, si z rozastim predpasnikom nagajivo brisala oči in na glas zamijavkala. Župnik ji je požugal in strmečemu dekanu nekaj pošepnil na uho. Dekan se je nasmehnil in prikimal. Odmolil sem apostolsko vero s potoki solzá. Ob odmoru pa sem že na stopnicah planil k Tinki. S sveto jezo sem jo zgrabil za kite, jo neusmiljeno zlasal in pretepel. Stari učitelj je odprl usta in molčal. Takrat sem se prvič pretepal in zadnjč jokal v šoli.

Drugi dan je bila nedelja. Klečal sem pred oltarjem, pogled pa mi je venomer uhajal k obhajilni mizi, kjer so klečale deklice. Med njimi je bila tudi Tinka v lepi beli obleki, s širokokrajnim slamnikom na glavi in s tremi steklenimi češnjami za trakom. Skozi barvasta stekla v oknu se je lomil sončni pramen in v njem so se lesketali njeni črni lasje in tiste tri steklene češnje. Večkrat sva se srečala s pogledom. Nji so se dolble jamice v lice, meni pa je silila rdečica v glavo. Ko sem po maši stopil izpred oltarja, me je v zakristiji župnik lopnil z evangelijem po glavi, pred cerkvijo pa me je čakala teta, me zlasala in zavpila:

»Kam si pa zijal vso mašo?«

Ob tistem vprašanju sem prvič v življenju zardel pred nečim, česar nisem razumel. Niso

me boleli udarci in očitki. Pred cerkveno lopo je stala Tinka, gledala me je in se smehljala. Pred tistim smehom bi se najrajši pogreznil. Poleg tete je stala trgovka Pavla, ki je bila hudomušna ženska. Rada je imela otroke, zato jim je delila cedele in se šalila z njimi:

»Prav gotovo je zaljubljen,« je rekla in se smejala. »Vse se mi zdi, da je zijal v Strežkovo. Ta bo njegova čeca.«

Zardeva sem in zatulil bi od besa. Toda vse ni nič pomagalo; od tistega dne dalje me je misel na Tinko spremljala povsod. Trgovka Pavla pa tudi ni molčala. Povedala je vso stvar mojemu stricu, ki je bil šaljivec njene vrste. In tako so me čez nekaj dni že vsi dražili, da imam čeco; celo mama, kadar je bila dobre volje.

Drugo leto sem hodil zjutraj v šolo. Šolska mladež se je bila takrat pri nas strogo razdelila med dopoldančarje, ki so bili bogovi, in med popoldančarje, ki so bili nič. Dopoldančarji pa smo se v tistih povojnih letih še strože razdelili med »dedce« in »babe«. Ta razdelitev duhov je bila strastna in nepomirljiva; nikdar se ni pripetilo, da bi se pob in čeca, ki sta hodila dopoldne v šolo, mirno pogovorila med sabo. Razdelili smo si bili klopi na vrtu, sprehode — in kadar smo se lovili, smo se lovili ločeno. Včasih smo si skočili tudi v lase; takrat pa je vselej tako nanoslo, da sem se jaz ruval s Tinko. Zgrabil sem jo za lase, za roke in okrog pasu in vse se mi zdi, da je v tem boju Tinka rada sodelovala...

Tako so pretekla štiri leta tihe ljubezni, ki se je izražala v grdih besedah in zelenem sovrastvu. Dovršil sem šolo. Bil sem star štirinajst let; oče se je spomnil, da »imam glavo«, in me je poslal v Gorico.

Stopil sem v srednjo šolo. Tam so mi med mnogimi nekoristnimi stvarmi vtepal v glavo tudi mitologijo. Priznati pa moram, da me je ta učenost kljub vsemu zanimala: takrat sem doraščal in v »Zgodbah sv. pisma« so me najbolj zanimali odstavki, ki so govorili o prepovedanem sadu, o pijanem Noetu in njegovih hčerah ter o čisti Suzani, ki sta jo pri kopanju zalezovala dva nečedna starca. Že iz tega je razvidno — da ne govorim o soparnih nočeh po spalnicah v zavodu —, da sem rad bral o burnem življenju in gledal slike in kipe raznih golih boginj in polboginj.

»Sreča,« je govoril profesor, »je bila po mnenju nekaterih učenjakov hči Zeva in sestre

Usode, po mnenju drugih pa hči Oceana in sestra treh Park. Upodabljali so jo kot deklco z zavezanimi očmi, ki stoji na venomer vrtečem se kolesu in muhasto deli dobro in zlo.«

Ta razlaga pa se je zdela mlademu profesorju, ki je bil od sile važen in učen, kakor vsi profesorji, ki so v štirih letih točno kakor ura odbrenkali svoje filozofske študije in tako do dna spoznali pozemsko in duhovno življenje, nezadostna in prekratka; čutil se je dolžnega in sposobnega, da se je odpravil na kratek izprehod po filozofskih poljanah. Dokazoval je, da je treba strogo ločiti med srečnim naključjem in srečo kot tako; da je vesoljna sreča nemogoča stvar, ker je sreča enega človeka drugemu v nesrečo; da deli sreča tudi zlo in je zato včasih nesreča sreča; sreča kot taka je notranja harmonija, izpolnitev vseh želja; želja je hrepenenje, in če bi se nam izpolnile vse želje, bi bili brez hrepenenja; hrepenenje je sreča; človek brez hrepenenja pa je nesrečen — — — Tu nekje se je profesor izgubil na temnih križpotih duhovnega življenja, ki ga je poznal do dna. Mahal je z rokami, skakal okrog katedra in jecljal — in ker smo strumno strmeli vanj, je zvišal svoj glas in povedal, da je za slovenske barbore sreča to, da jih je kulturna država s tolikimi žrtvami rešila izpod barbarskega avstrijskega jarma. Mene pa je jezik srbel in le s težavo sem se premagal, da ga nisem pobaral, ali je to samo srečno naključje ali sreča kot taka.

Takrat sem se spet spomnil Strežka, njegove sreče in Tinke. Čez dan sem zamišljeno hodil v zavodu po pustem dvorišču, ponoči pa sem vznak ležal na postelji, poslušal sopenje svojega soseda in delal trdne in drzne sklepe, kako bom o počitnicah hodil s Tinko.

Tinka pa je bila medtem že zrasla. Postala je že cela čeca: vitka postava, poln životek.

»Oh, saj pravim,« je prikimal Strežek, ko je videl, da so se fantje s svetlimi očmi ozirali za njo, »tega otroka bo doletela sreča.«

In doletela jo je.

Na spomlad so orožniki nagnali staro postrežnico in kuharico Jero. V kasarno je prišla Tinka. Babe so zašumele. Strežek pa je kimal in govoril:

»No, ali nisem rekel? Kakšna sreča! Trideset lir ima na mesec in ni ji treba hoditi na dnino, kjer bi si mazala roke. Tinka ni za trdo delo.«

O počitnicah nisem veliko hodil po vasi. Ostajal sem na domu, ki je bil na samem dvajset minut iz vasi. Za ljudi se nisem zanimal; govorili so, da sem ošaben, ker sem nosil pumparice in hodil gologlav. Delal sem na polju, posedal pri mami, ki je bolehal, ob nedeljah pa sem se pretikal skozi vrbovje vzdolž reke, se sončil in lovil ribe.

Tako sem se srečal tudi s Tinko. Bilo je popoldne in sonce je navpično sekalo vame. Čepel sem na koncu razbeljenega proda in dražil menka, ki sem ga bil ujel in zagradil v malo kotanjo, ko so mi mehke roke zakrile oči. Zlecnil sem se in hotel planiti pokonci, toda roke so me trdno zadržale — in v brnečo poletno tišino se je najprej razsul zvonek smeh, za njim pa se je oglasil trebušen bas:

»Kdo je?«

(Konec prihodnjic)

»Včasih smo si skočili tudi v lase...«

Kako je Krajnčan kupoval kozla

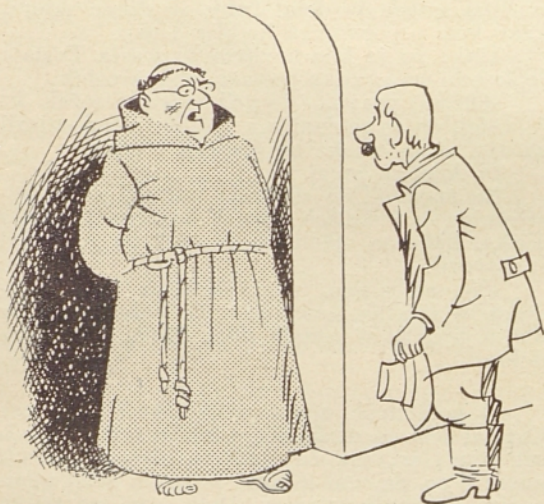
Bilo je na semanji dan. V gostilni pri Štemburju v Kandiji gneča in naval kot vedno ob taki priložnosti. Sejmarji iz vseh vasi daleč okoli Novega mesta pa tudi iz daljnih krajev so se prerivali med mizami in stoli. Pa pokliče starejši možiček Štemburja pit in mu potoži svojo smolo. Tam iz Suhe krajine je prišel, globoko notri za Žužemberkom, da bi nakupil nekaj kozlov. Iskal jih je na sejmišču to in onstran Krke, pa vse zastonj. In je prosil Štemburja za svet, ker on da itak za vse ve. Če mu on ne pomore, bo moral praznih rok domov.

»O seveda vem,« se je urno odrezal Štembur. »Škoda, da se niste že prej oglasili pri meni! Veste, gori v mestu ima pater gvardijan pri frančiškanih lepe spitane kozle. Tam se oglasite!«

Zjasnilo se je Krajnčanovo lice in čez četrte ure je že pozvonil na temačni porti ter prosil meniškega vratarja, če bi mogel govoriti z gospodom gvardijanom.

Prišel je samostanski predstojnik in s klobukom v roki mu je Krajnčan razložil svoje želje.

»Zvedel sem, milostljivi gospod, da imajo lepe pitane kozle. Jaz bi bil kupec zanje. In dobro bom plačal!« je hitel zatrjevati upov polni možiček.

Gvardijan, sam dobrovoljček, je hitro razumel šalo ter resno opomnil: »Kozle? Pitane? Kdo pa vam je to povedal?«

»I, kdo? Štembur doli v Kandiji, gospod! Pa kaj bi pomišljali, kar udariva! Koliko jih imate in po kakšni ceni?« je silil prekupčevalec.

»Le čakajte, očka,« se je nasmehnil gvardijan, »in povejte tistemu kandijskemu lisjaku, da moji kozli niso za vaše potrebe, pač pa lahko kupite njega, saj je sam najbolj spitan in velik kozel!«

Zaloputnil je vrata pred presenečenim možakarjem, ki pač nikdar več ni kupoval kozlov po kloštrih.

Viktor Pirnat

Nekaj veselih iz »Pavlihove pratike«

Star nagrobni napis

Tu počiva Peter Vert,
vzela ga je bridka smert,
pravzaprav se piše Zima,
to se pa na smert ne rima.

Kako kdo umre

Kosca pokosi smrt.
Gospodar preda ključe.
Krojaču se pretrga življenjska nit.
Vrtnar stopi v rajski vrt.
Zvonarju odzvoni.
Vratarju se odpro mebeška vrata.
Urarju odbije zadnja ura.
Konduktar pride na zadnjo postajo.
Mornar odplove na drugi svet.
Blagajnik obračuna z življenjem.
Kontrolor za vselej zapre oči.
Igralec izgubi zadnjo partijo.
Grobar izkoplje drugemu jamo — in pade sam
vamjo.

Nogometasu pa odžvižga sodnik zadnjo tekmo.

Nasvet

Jaka mi je zagrozil, da me bo brcnil, ko me prvič sreča. Kaj naj storim?
Ko ga srečaš, sedi na tla.

Spoved

Pastir je šel k spovedi. »Si pazil na zapovedi svete matere cerkve?« ga je vprašal spovednik.

»Nisem, prečastiti.«

»Oh, slabo, slabo! Si pazil vsaj na božje zapovedi?«

»Nisem, prečastiti.«

»Joj, nesrečnik, na kaj si pa torej sploh pazil?«

»Na krave in ovce, prečastiti.«

POIZVEDBA

Iščem sina in hčerki mojega pokojnega strica GREGORJA KLEMEN, rojenega 1861, ki se je izselil leta 1900 v Ameriko, ter bil v Scrantonu, Pa. ali v Forest City. — Prosim, kdor kaj ve, naj to sporoči Slovenski izseljenski matici v Ljubljani.

INQUIRY

I search the son and the two daughters of my late uncle GREGORIJ KLEMEN, born in 1861, who emigrated in America in 1900 and lived in Scranton, Pa., or in Forest City. I beg to send every information to the Slovenska Matica in Ljubljana.

Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani

TRGOVSKO PODJETJE

Delikatesa
LJUBLJANA

*Ůsem rojakom
onkraj meje
priporoĉamo ob povratku
ali obisku
svoje domovine
ogled
naših trgovin,
ki imajo vedno
najpopolnejšo izbiro
delikatesnega blaga*

*

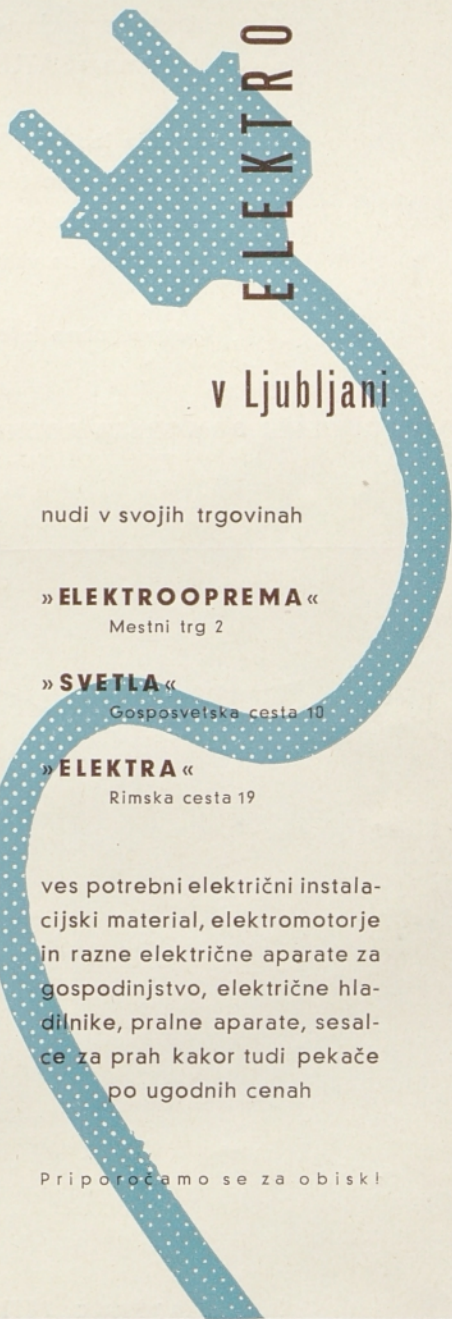
Ob tej priloŹnosti
pošiljamo vsem
lepe novoletne
pozdrave!

*

*Ůse naše trgovine
so oznaĉene z gornjim znakom*

Trgovsko
podjetje

ELEKTROPROMET

v Ljubljani

nudi v svojih trgovinah

» **ELEKTROPREMA** «

Mestni trg 2

» **SVETLA** «

Gospodsvetska cesta 10

» **ELEKTRA** «

Rimska cesta 19

ves potrebni elektriĉni instala-
cijski material, elektromotorje
in razne elektriĉne aparate za
gospodinjstvo, elektriĉne hla-
dilnike, pralne aparate, sesal-
ce za prah kakor tudi pekaĉe
po ugodnih cenah

Priporoĉamo se za obisk!

LADIJSKA DRUŽBA

I t a l i a

S. p. A. N.

Genova

upravlja redno linijo Jadran—Kanada—ZDA z udobnima ladjama »SATURNIA« in »VULCANIA« z odhodi iz Trsta

- ▲ prodaja ladijskih kart
- ▲ rezervacija mest
- ▲ izdaja kart za potovanja, plačana v inozemstvu
- ▲ informacije za vsa prekomorska potovanja

Vse podrobne informacije dobite pri generalnem agentu

JUGOSLOVENSKA POMORSKA AGENCIJA, BEOGRAD — LJUBLJANA, TITOVA 1, TEL. 21-646

BLED

Putnik Slovenija

Ko obiščete svojo staro domovino, se vam nudi priložnost, da spoznate prirodne, zgodovinske in kulturne zanimivosti Slovenije in Jugoslavije. Za rojakinje in rojake iz ZDA prirejamo posebne avtobusne izlete, ki so zelo priljubljeni

Za letošnjo turistično sezono pripravljamo n o v o s t:

**šestdnevno avtobusno potovanje po SLOVENIJI
in 12-dnevno avtobusno potovanje po JUGOSLAVIJI**

Po vašem prihodu v Jugoslavijo obiščite potovalni urad »Putnik Slovenija« v Ljubljani, Titova cesta 12. Zabeležite programe izletov, ki jih prirejamo posebej za slovenske rojakinje in rojake iz ZDA.

**Izleti, ki jih pripravlja „PUTNIK SLOVENIJA“,
vam bodo ostali prijetno doživetje in spomin na vaš obisk v starl domovini**